

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

studijní program: Stavební inženýrství

studijní obor: Konstrukce a dopravní stavby

akademický rok: 2008/2009

Jméno a příjmení studenta: Martin Staš

Zadávací katedra: Katedra mechaniky (K132)

Vedoucí bakalářské práce: Jan Zeman

Název bakalářské práce: Sierpinski structure (statická optimalizace)

Název bakalářské práce
v anglickém jazyce Sierpinski structure (static optimization)

Rámcový obsah bakalářské práce: Studium dostupné literatury

Podrobnější posouzení statické proveditelnosti pro 3D model, specifikace statických doporučení

Určení předběžných dimenzí konstrukce

Datum zadání bakalářské práce: 5.3.2009 Termín odevzdání: 5. 6. 2009

Pokud student neodevzdal bakalářskou práci v určeném termínu, tuto skutečnost předem písemně zdůvodnil a omluva byla děkanem uznána, stanoví děkan studentovi náhradní termín odevzdání bakalářské práce. Pokud se však student řádně neomluvil nebo omluva nebyla děkanem uznána, může si student zapsat bakalářskou práci podruhé. Studentovi, který při opakovaném zápisu bakalářskou práci neodevzdal v určeném termínu a tuto skutečnost řádně neomluvil nebo omluva nebyla děkanem uznána, se ukončuje studium podle § 56 zákona o VŠ č. 111/1998. (SZŘ ČVUT čl. 21, odst. 4)

Student bere na vědomí, že je povinen vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

.....
vedoucí bakalářské práce

.....
vedoucí katedry

Zadání bakalářské práce převzal dne: 5.3.2009

.....
student

Nejpozději do konce 2. týdne výuky v semestru odešle katedra 1 kopii zadání BP na studijní oddělení a provede zápis údajů týkajících se BP do databáze KOS.

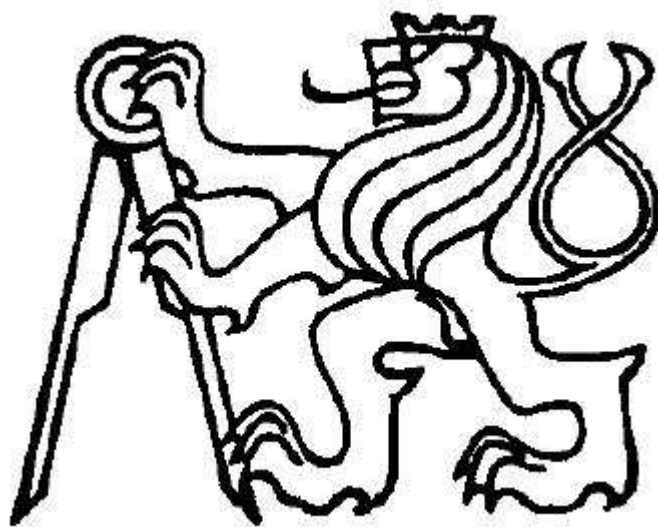
BP zadává katedra nejpozději 1. týden semestru, v němž má student BP zapsanou.

(Směrnice děkana pro realizaci studijních programů a SZZ na FSv ČVUT čl. 5, odst. 7)

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ

FAKULTA STAVEBNÍ

K132 Katedra mechaniky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

5.6.2009

Martin Staš

Statická optimalizace "Sierpinski Structure"

**(Static optimization of
"Sierpinski Structure")**

Abstrakt

Tato práce se zabývá statickou optimalizací konstrukce s názvem Sierpinski structure - Crematorium for metropolititan cities. Analýza byla provedena pomocí výpočetního softwaru, který pracuje na základě metody konečných prvků. Bylo zjišťováno chování jednotlivých segmentů konstrukce vlivem působení různých statických zatížení - zatížení vlastní tíhou a zatížení sněhem. Na základě této analýzy byly navrženy a posouzeny jednotlivé prvky konstrukce potřebné pro realizovatelnost daného objektu.

Abstract

This thesis deals with a static optimization of a so-called Sierpinski structure - Crematoirium for metropolitan cities. The analysis was carried out by a software based on the Finite Element Metod - FEM. The characteristic response of segments of structure to various external actions such as self weight and snow was determined. On the basic of the analysis results, assessment of the construction measures needed to ensure buildability of the structure was performed.

Obsah

Obsah.....	4
1. Úvod.....	5
1.1 Vývoj stavební mechaniky ve světě od začátku až po současnost	5
1.2 Vývoj stavební mechaniky u nás	12
2. Krátká charakteristika architektonického řešení	14
2.1 Představa architekta o dané konstrukci	14
3. Import konstrukce do výpočetního softwaru.....	15
3.1 Potřebné vstupní podklady	15
3.2 Import modelu konstrukce.....	17
3.3 Popis systému konstrukce.....	18
4. Analýza konstrukce	21
4.1 Zatížení vlastní tíhou	22
4.1.1 Hlavní část	23
4.1.2 Krajní část	36
4.1.3 Zadní část	47
4.1.4 Přední opěra	54
4.1.5 Zadní opěra	62
5. Závěr.....	69
6. Literatura	72

1.Úvod

„Mechanika je zahradou matematiky, v níž dozrávají její nejkrásnější plody.“[6]

Leonardo da Vinci

„Chceme-li mít z přírodních pozorování nějaký účinek, musíme být matematiky.“[6]

Jacob Bernoulli

„Mechanika zkoumá změny vzájemné polohy tělesa, jakož i jejich příčiny a následky, dělí se na mechaniku tuhých těles, tekutin a plynů.“[3]

1.1 Vývoj stavební mechaniky ve světě od začátku až po současnost

Jak předchozí citáty a definice naznačují historie mechaniky je po celou svou existenci spjata s historií matematiky.

Mechanika jako taková se vyvíjí už více než 4700 let. Ovšem ne vždy to byla mechanika, jakou známe ze současné doby, během minulosti se pojem mechanika měnil a ne vždy znamenal to co dnes. Ve svých počátcích představoval pojem mechanika „nauku o strojích či pomůckách“[4]. Samotnou mechaniku jak ji známe dnes, bychom mohli datovat až od konce 17. století.

První setkání s mechanikou můžeme najít například už ve starověkém Egyptě, kde jsme se mohli setkat se základními mechanismy, jako byla páka, kladka, kolo a podobně. Starověké stavitelství, ale i následné období středověku, bylo výlučně věcí zkušenosti, chyběla jakákoli potřebná teorie, a proto jediný technický pokrok fungoval metodou pokus omyl. Nejznámější v té době byl pouze zákon páky, což je vlastně zjednodušená momentová věta. Tento zákon poprvé definoval největší mechanik starověku Archimédes. Další objevy toto období už nepřineslo, a tak bychom mohli pokládat výše zmíněný Archimédův zákon jako za základní kámen mechaniky.

Období středověku bylo poměrně hodně svázáno s náboženstvím, a tudíž rozvoji mechaniky se v tomto období skoro nikdo nevěnoval. Důkazem toho by mohlo být například období kolem roku 476, kdy se stavělo ve stylu románském. Masivnosti těchto konstrukcí svědčí o tom, že stavitelé neoplývali znalostmi mechaniky.

Teprve v polovině 12. stoléní a s rozvojem gotiky, bychom se mohli setkat se stavbami kleneb, u kterých je patrné, jak jejich stavitelé měli už jasnější představu průběhu sil v klenbách a jejich podporách, dalším důkazem jsou naprosto impozantní rozměry katedrál, jejichž stavbu bychom si dnes už nedovedli představit bez použití výpočetního programu.

Začátek 16. stoléní a příchod renesance znamená pro mechaniku počátek nového rozvoje. Jedním z hlavních představitelů je Leonardo da Vinci. Byl to právě on, kdo formuloval momentovou větu principem virtuálních prací. Navrhoval pokusy v tahu, tlaku i ohybu a doporučoval několikanásobné opakování pokusů. „Dalším z představitelů byl Simon Stevin, který jako první mechanik podal správné řešení nakloněné roviny a zavedl rovnoběžník sil.“[1]

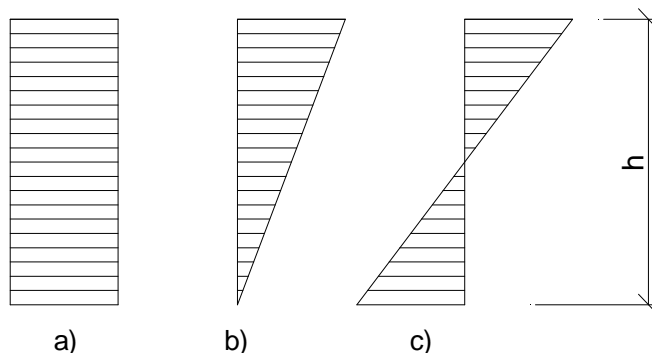
„Magnus parens“ (velký rodič)[1] mechaniky je přezdívám Galileo Galilei, uvedme si několik objevů, kterým tento velký mechanik přispěl k velkému rozvoji stavební mechaniky. Galileo ve svých pracích, „uvažoval pouze prostý tah. Zjistil, že mezní břemeno nezávisí na délce prutu a je přímo úměrné ploše průřezu. “[1] Z ohýbaných konstrukcí řešil především konzolu stálého obdélníkového průřezu s osamělým břemenem na volném konci. „Věděl, že k porušení průřezu dojde ve vetknutí, a představoval si, že se tento průřez snaží vytrhnout z vetnutí, a že na něj v okamžiku porušení působí síla, která se rovná absolutnímu odporu proti porušení a působící v ose prutu. “[1] Mezní velikost břemene pak plyne z momentové podmínky k dolnímu bodu průřezu ve vetknutí. I když Galileo nakonec došel ke špatným výsledkům, podařilo se mu odvodit řadu správných důsledků.

Galileo hodně přispěl k rozvoji mechaniky, „nikdy neuvažoval s přetvořením, z jeho práce plyne, že si vlákna konzoly představoval jako neprůtažná. “[1] V druhé polovině 17. stoléní se proto vývoj mechaniky přesouvá do Anglie, kde to byl především Robert Hooke, který jako jeden z prvních přinesl teorii pružnosti. Hooke si jako jeden z prvních všimnul během svých pokusů na ohýbaných nosnících, že vlákna na vypuklé straně se prodlužují a naopak, že vlákna na vyduté straně se zkracují. „Samotnou pružnost spatřuje v silách působících mezi částicemi látek. Pružnost předpokládá jako obecnou vlastnost u všech

materiálů.“[1] Hooke právě díky těmto poznatkům objevil zákon, který položil základ k celé dnešní teorii pružnosti a je po něm pojmenován.

Úlohou ohýbaného nosníku se po Galileově smrti, zabývalo několik badatelů z celého světa, ovšem pořád vycházeli z jeho teorie o neprůtažnosti vláken, takže jejich objevy nepřinesly žádný přínos. S novými myšlenkami v teorii ohybu přišel až italský badatel Edme Mariotte. Nejprve se snažil také jako mnozí před ním rozvíjet Galileovy myšlenky a to že konzola se snaží otočit kolem bodu ve vetknutí, a tudíž hodnoty normálových napětí jsou stálá Obr.1.1a. „Všiml si, že síly v podélných vláknech tzn. dnešní napětí, jsou úměrné hodnotě od bodu ve vetknutí a že se mění podle Obr.1.1b. V dalším zkoumání dospěl k názoru, že se spodní vlákna konzoly zkracují a tak dospěl k představě rozdělení napětí dle Obr.1.1c.“[1]

Obr.1.1 Průběh napětí

„Jacob Bernoulli použil na řešení této úlohy infinitesálního počtu. Vyšel především z Mariottovy představy o průběhu vnitřních sil, která ho bohužel dovedla ke špatným výsledkům, ale i přesto došel k důležitému a správnému mezivýsledku, kterým je vzorec:“[1]

$$\frac{C}{\rho} = M$$

kde M je ohybový moment, ρ je poloměr křivosti v tomtéž bodě, a C je konstanta závislá na pružných vlastnostech prutu. Dnes tedy víme, že

$$C = E \times I$$

kde E je modul pružnosti a I je moment setrvačnosti průřezu. V dalších bádáních a výzkumech pokračoval se s svým bratrem Johannem I. Bernoulli, který byl nejprve pouze jeho žákem, vlivem této spolupráce se jim později podařilo sestavit první diferenciální rovnici „řetězovky“[1] pro svislé zatížení rozdělené rovnoměrně po délce křivky a udali její integrál.

„Jacob, později dokázal, že pro zatížení rozdělené rovnoměrně po vodorovné křivce přechází „řetězovka“ v parabolu.“[1]

V 18. Století se spousta mechaniků pokoušela zdokonalit řešení Jacoba Bernulliho, to se povedlo až Leonardu Eulerovi, jenž byl výborný a schopný matematik. „Euler zavedl dvojitý přístup k řešení mechanických úloh, první byl sestavením diferenciálních rovnic, ve kterém se objevují přímé příčiny, jako je zatížení, změna teploty a druhý spočíval ve stanovení funkce, která nabývá maxima. Obě metody musí vést ke stejným výsledkům.“ Na výsledky Eulerovi práce navázal Joseph Louis Lagrange, knihou Analytická mechanika. Mechanika je v této knize založena na principu virtuálních prací a na d'Alembertově principu, dále se v ní uvádí několik univerzálních postupů, které běžně používáme v dnešní době. „S použitím nově zavedených pojmů zobecněných souřadnic, zobecněných rychlostí a zobecněných sil, odvodil rovnice, které nesou v názvu jeho jméno. Lagrangerova Analytická mechanika se stala na jedné straně završením dosavadního vývoje, a na straně druhé otevřela cesty k novým poznatkům a bádáním.“[1]

Jak jsme se mohli dočíst už v předchozích odstavcích tak správný průběh napětí za ohybu odvodil už Mariotte, ale ten se nedostal ke správným výsledkům. Podstatně jasnější představu o napětí za ohybu měl mechanik Parent, „jenž uvažoval v okamžiku porušení různý model pružnosti v tahu a tlaku a polohu neutrální osy mimo těžiště průřezu, dokonce si uvědomoval o existenci smyku ve vetknutém průřezu.“[1] Bohužel jeho práce byla v tehdejší době značně opomíjena a jeho kolegy zpochybňována.

„Výzkumy a dílo Charlese Augustina Coulomba představuje vyvrcholení statiky a pružnosti 18. Století.“[1] Jeho teorie zemního tlaku dnes už přímo nepatří do stavební mechaniky, ale je důležitá proto, že si díky svým zkušenostem uvědomil, „že ze všech možných smykových ploch vznikne ta, která zatěžuje opěrnou zeď největším tlakem.“[1] Správnost Coulombovy teorii je využívána dodnes. Během svých pokusů v tahu, tlaku a ohybu na stavebních kamenech došel ke správné představě o průběhu vnitřních sil, a to k představě mnohem správnější a ucelenější než Parent šedesát let před ním. „Zjistil, že za rovinného ohybu musí platit tři podmínky rovnováhy mezi vnitřními silami v průřezu a vnějšími silami.“[1] Byl jeden z prvních mechaniků, který se zajímal o kroucení, díky svým pokusům odvodil mnoho správných výsledků, které jsou platné dodnes.

„Je překvapující, že za 160 let vývoje pružnosti nikoho nenapadlo oddělit fyzikální a geometrické vlastnosti konstrukce.“[1] Viděli jsme, že Euler je shrnoval do konstanty C ,

jenomže rozdělit ji na součin fyzikální veličiny E a geometrické veličiny I ji nedokázal. Proto důležitým objevem se stal modul pružnosti, jenž jeho objevitel Thomas Young sám definuje jako: „Modul pružnosti nějaké látky je sloupec téže látky, která vyvodí na své základně tlak, jenž má k tíže způsobující jistý stupeň stlačení jako se má délka látky k zkrácení její délky.“[1] „Modul pružnosti je zde chápán jako objem. Označíme-li ho jako V , průřez sloupce jako A , měrnou tíhu látky jako ρ a její modul pružnosti v dnešním pojetí jako E tak platí:“[1]

$$V = \frac{EA}{\rho}$$

I přes špatnou využitelnost tohoto vzorce v dnešní době, připisujeme objev a zavedení modulu pružnosti právě Youngovi, jenž zavedl charakteristiku materiálu se pružně převážet. Díky tomuto objevu se začala formovat teorie pružnosti a statika konstrukcí jak jí známe dnes.

Koncem 18. stolní byla v Paříži zřízena jedna z prvních škol, která se zabývala se výukou technických oborů, jmenovala se Ecola polytechnique. Jejými prvními profesory byli např. Lagrange, Monge a další známí mechanici. Tato škola se stala vzorem pro všechny ostatní vyvíjející se školy po celém světě. Jedním z prvních absolventů této školy byl Augustin Louis Cauchy, „ten jako jeden z prvních zavádí pojem napětí. V jeho práci je obsažena teorie napjatosti v bodě, v tom rozsahu jak ji používáme v dnešní době, jde v ní o vysvětlení napětí normálových, tangenciálních, hlavního napětí v bodě a elipsoidu napětí pro napětí normálové.“[1]

Dalším kdo vystudoval Ecolu byl Louis Marie Henri Navier, jenž během svého života vytvořil dílo, které se stalo opravdovým mezníkem vývoje stavební mechaniky. „Dřívější badatelé se ve svých výzkumech zaměřovali hlavně na pevnost, tj. že se snažili určit zatížení, při kterých dojde ke kolapsu konstrukce. Navier vycházel ze zásady, že konstrukce během provozního zatížení by měla zůstat v pružném stavu, toto v teorii mechaniky znamenalo značná zjednodušení a usnadnění výpočtů.“[1] Navier přijal Cauchyho pojem napětí a široce ho využil. Umožnilo mu to například definovat modul pružnosti způsobem dosud platným a to je „jako podíl napětí a přetvoření“[1]. Vyhodnotil materiálové zkoušky některých svých kolegů a další přidal sám a dostal se k závěrům, „například pevnost běžné oceli kolísá v rozmezích 350-450 MPa, tím také zjistil, že trvalá přetvoření se objevují při napětí něco přes polovinu této hodnoty a samotný modulu pružnosti oceli Navier určil na $2 \cdot 10^5$ MPa.“[1] K dalším velkým Navierým přínosům pro mechaniku patří skutečnost, zavedení obecné metody pro řešení konstrukcí staticky neurčitých. Ukázal, že v takových případech lze

k podmínkám rovnováhy přidat podmínky převážnosti v takovém počtu, aby daná konstrukce šla vyřešit.

V první třetině 19. století, díky prací Naviera a dalších jeho kolegů z té doby, se stavební mechanika stala samostatným vědním oborem, v následujícím období se zformovala do podoby, jako jí v podstatě známe dnes.

Rozvoj grafické mechaniky bychom mohli datovat začátkem 17. století a zasloužil se o něj především Carl Culman, který jako první vydal knihu s názvem *Graphische Statistik*, „řeší v ní například rovinnou soustavu rovnoběžných sil, reakce prostého nosníku, momentové obrazce, polohu největšího momentu, těžiště a kvadratické momenty obrazců a řešení spojitého nosníku.“[1] Kniha měla obrovský význam, protože jediným pracovním nástrojem tehdejších mechaniků bylo pouze logaritmické pravítko, které obsahuje jenom goniometrické funkce sinus a tangens a to ještě jenom v prvním kvadrantu, tak především kde se objevovaly síly různých směrů, byla grafická mechanika hodně a s oblibou používána. „Dá se říct, že grafická mechanika znamenala takový převrat jako o sto let později maticové výpočty.“[1] Culman se taky zabýval výpočty příhradových konstrukcí a zavádí styčnickovou metodu a průsečnou metodu.

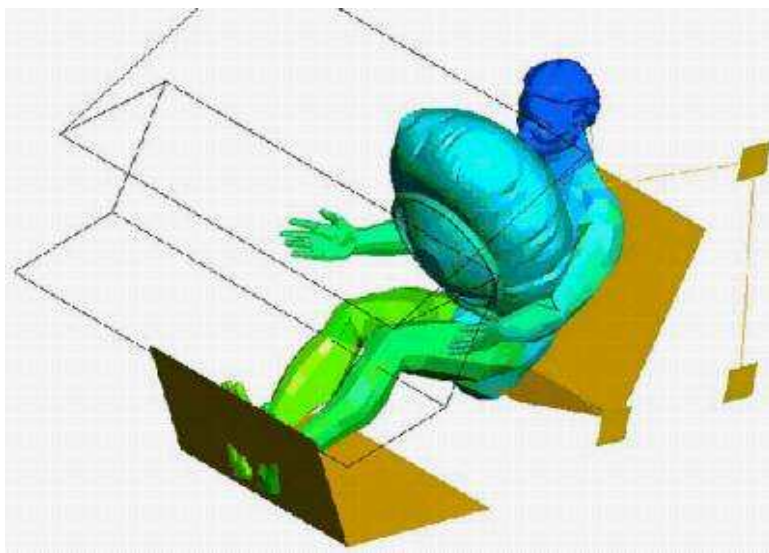
Neustále zvětšující se požadavky na stavební konstrukce kladly nové úkoly na zkoušení materiálu, proto začaly vznikat specializované laboratoře, které se zabývaly zkouškami materiálů. Laboratoře vznikaly především při vysokých školách, kde mohli sloužit jak pro účely výzkumu, tak pro potřeby profesorů a pro výuku studentů. „V roce 1889 se konal v Paříži Mezinárodní kongres aplikované mechaniky, který uznal nutnost sjednocení zkušebních metod a rozhodl o založení Mezinárodní společnosti pro zkoušení materiálu.“[1]

Z teoretických badatelů, působícím koncem 19. století, stojí na prvním místě Otto Mohr, povedlo se mu mnohem lépe a účelněji definovat a používat kružnici napětí, než jak ji definoval Coulman několik let před ním. „Jednou z největších Mohrových zásluh, tkví v tom, že uvedl do stavební mechaniky princip virtuálních prací v rozsahu do té doby neznámém.“[1] Současně s Winklerem zavedl v roce 1868 pojem příčinkových čar.

V půlce 20. století docházelo k poměrnému rozmachu ve stavebnictví, jenž bylo charakterizováno například neustále se zvětšujícími se rozměry staveb a jejich zatížením, používáním stále více kvalitnějších materiálů, zaváděním prefabrikace a zlepšováním postupů montáže jednotlivých prvků. Současně s vývojem samotného stavebnictví šel i vývoj stavební

mechaniky směrem k většímu kladení důrazu na přesnost výsledků, respektování prostorového působení konstrukcí a spojitosti konstrukcí, dynamického charakteru zatížení a časově proměnných vlastností materiálů. Tohle všechno bylo umožněno především rozvojem numerických metod a také neustále rostoucí výkonů počítačů, díky kterým se již v minulosti začalo upouštět od nepřesných a přibližných výpočtů.

V dnešní době se díky právě těmto výkonným počítačům používá už jenom výpočetního softwaru, přibližné výpočty se používají pouze k ověření správnosti výsledků získaným výpočetním softwarem. K samotnému rozvoji stavební mechaniky nedochází už tak bouřlivě jakou jako v minulých letech, dokonce by se mohlo zdát, že všechny problémy jsou už vyřešeny, ale rozvoj lidstva přináší neustále nové a nové problémy. „Například v poslední době se u dynamiky mostů, čím dál tím častěji objevuje rezonanční kmitání u vysokorychlostních tratí, dále pak se například vyvíjí model člověka jakožto vázané mechanické soustavy modelované tuhými tělesy spojenými mechanickými klouby daných vlastností s uvažováním kontaktů. Obr.1.2 ukazuje simulaci nárazové zkoušky osobního automobilu. Tento model obsahuje deformovatelné svalové prutové elementy nelineárních vlastností. V poslední době se vyvíjí algoritmus, který by byl schopen vytvořit i model v závislosti na věku, stavbě těla, pohlaví apod.“[3]

obr.1.2 Simulace rázové zkoušky[3]

Výše zmíněné příklady poměrně v dostatečné míře ukazují využití mechaniky v dnešní době, kdy dovedeme efektivně předvídat a řešit různé jevy, se kterými se nyní setkáváme.

1.2 Vývoj stavební mechaniky u nás

Počátek stavební mechaniky u nás je spjat především se jménem Františka Josefa Gerstnera a jeho zásluhou byla stavovská inženýrská profesura, to byla v té době jediná škola v Čechách, kde se vyučovala technika, přetvořena v roce 1806 na polytechniku s větším počtem profesorů a náročnějšími cíli. Gerstner, napsal knihu Úvod do stavební mechaniky, čímž se zasloužil o první učebnici mechaniky u nás. „S jeho výukou na polytechnice souvisí jeho hlavní dílo Handbuch der Mechanik, vyšla ve třech dílech, kde první díl pojedná o mechanice, druhý o hydraulice a třetí o stavbě strojů.“[1] Toto dílo sepsal syn Gerstnera, protože jeho otec byl v té době vážně nemocen. Pro nás je důležitý především první díl, který, jak již bylo řečeno, pojednává o mechanice. „Ve III. kapitole je probírána pružnost a pevnost, především se zaměřuje na tah, ohyb, tlak a kroucení. Chybí smyk, ale pro ten v té době ještě nebylo nalezeno řešení. IV. kapitola obsahuje pojednání o stavební mechanice, veškeré problémy se řeší pomocí rovnoběžníku sil a ke statické neurčitosti se nepřihlíží.“[1]

Prvním profesorem na polytechnice by Jiří Fischer, jenž začal probírat statiku, nicméně se probírala jenom zběžně, protože v pěti týdenních hodinách se muselo stihnout probrat i další předměty. Sám Fischer byl, ale spíše architektem než statikem a proto výuka neměla valnou úroveň. Následovníkem Fischera se stal Karel Wiesenfeld, jenž rozšířil a „obohatil výuku o inženýrské obory jako stavebnictví železnic, ocelové konstrukce a mostní stavitelství.“[1]

Výraznou osobou stojící mimo polytechniku byl Bedřich Schnirch, byl to projektant ocelových konstrukcí, který navrhl deset řetězových mostů. K teorii přispěl knížkou, kterou napsal se svým mladším příbuzným. „V úvodní části této knihy je postup navrhování visutých mostů podle Naviera, Schnirch ukazuje že Naveirovo řešení visutých mostů je mylné a uvádí zde řešení správné.“[1]

„Studium na pražské polytechnice nebylo rozděleno podle oborů, stavitelství inženýrské, pozemní a strojní inženýrství se studovaly dohromady a jen chemie tvořila samostatný obor.“[1] Studenti nebo posluchači nebyli povinni studovat podle nějakého řádu a mohli si vybírat předměty podle libosti. Žádné závěrečné zkoušky neexistovaly a jen malá část studentů absolvovala v dnešní slova smyslu. Změnu přinesl až organický statut v roce 1863, kde se studium rozdělilo na obory s předepsanými předměty a způsobem ukončení. První přednášky, jak je známe dnes, zahájil profesor Rudolf Skuherský v roce 1861 a to z deskriptivní geometrie.

Organický statut zřizoval pražskou techniku jako ústav utrakvistický, na kterém se vyučovalo ve dvou jazycích, a každý student si mohl zvolit, v jakém jazyce chce studovat. Jedním z prvních českých profesorů byl Vilém Bukovský. „Pod vedením Bukovského byla na české technice vyřešena graficky křížová klenba lodí. Napsal pojednání O grafickém určení deformace zatížených konstrukcí příhradových, uveřejněné v Zprávách architektů a inženýrů v království Českém v roce 1880.“[1]

Po osamostatnění české techniky bylo nutno doplnit učitelský sbor, Pro stavební mechaniku byla zřízena honorovaná docentura, a konkurz na ni vyhrál Josef Šolín, ten i přes všechny svoje činnosti našel čas na rozsáhlou vědeckou činnost. „Ta zahrnuje několik okruhů, jako je geometrie, grafický počet, grafická statika, stavební mechanika, nauka o pružnosti a pevnosti.“[1] Šolín měl během svého působení několik asistentů, kteří, mu pomáhali s jeho vědeckými pracemi a později sami vyučovali a publikovali. Zmiňme jenom některá jména jako Jaroslav Pešek, Albert Vojtěch Velflík, Zdeněk Bažant, František Klokner, jehož velkou zásluhou je založení laboratoře pro zkoušení hmot konstrukcí. „Z malých počátků vyrostlo vědecké pracoviště zabývající se teoretickými studiemi stejně jako činností laboratorní – dnešní Stavební ústav ČVUT.“[1]

Během první světové války vývoj tohoto vědního oboru u nás stagnoval, ale po jejím skončení se tempo postupně zrychlovalo a to především díky tomu, že v Praze, ale nejenom v našem hlavním městě začaly vznikat české vysoké technické školy. Ty měli začít vychovávat odborníky, kteří by se i nadále věnovali výzkumu a vývoji stavební mechaniky v Čechách. Těmto odborníkům se podařilo využít čas během zavření vysokých škol během druhé světové války a následně je obnovit hned po její skončení.

2. Krátká charakteristika architektonického řešení

2.1 Představa architekta o dané konstrukci

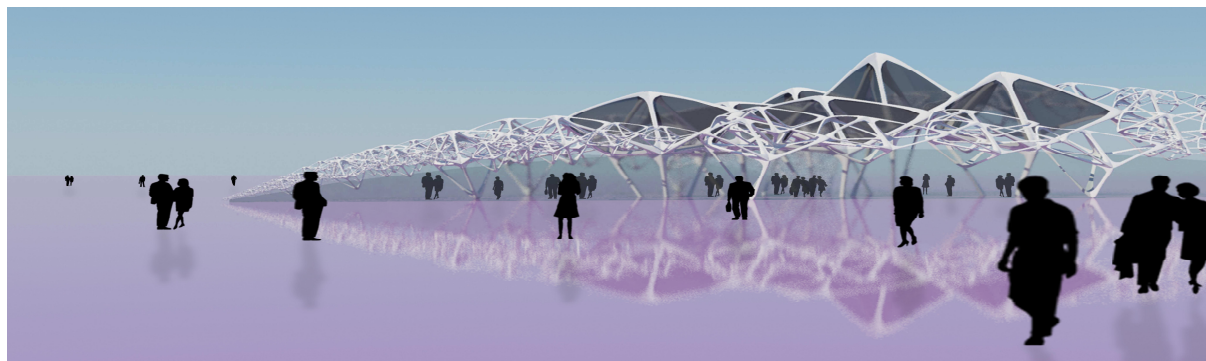
Studentka fakulty architektury Michaela Fišerová vytvořila jedinečný projekt "Sierpinski structure", jenž má být vizí moderního hřbitova do velkoměst s výškovými budovami. Konstrukce je dle architekta navržena jako výšková budova a řeší tím tak plošnou náročnost, jenž se pomalu v dnešních velkoměstech stává důležitým měřítkem, dále řeší špatnou dostupnost hřbitovů dnešní doby. Uvažovaný proces pohřbu je pouze kremace, schránky s ostatky se potom ukládají do samostatné nosné konstrukce stavby.

Nosná konstrukce je struktura, která je tvořena tělesy, vycházející tvarem z rovnostranného trojúhelníka. Tyto tělesa jsou uspořádány v systému Sierpiského čtyřtění a jsou v jádru dutá.

Cílem projektu je vyvinout pomocí skriptu strukturu, která by se modelovala podle tohoto fraktálu a hledaného terénu.

Jako materiál struktury architekt uvažuje sklo. Výplň jader, které tvoří zastřešení jsou membrány či ETFE fólie tam, kde je požadována větší propustnost světla. Dispozice krematoria je řešena jako centrální, uprostřed s obřadní místností.

Při návrhu toho díla se Michaela Fišerová nechala inspirovat německou skupinou architektů, která se otázkou přelidněnosti měst a nedostatku prostoru pro pohřbívání začala zabývat.

Obr.2.1 "Sierpinski structure"

3. Import konstrukce do výpočetního softwaru

3.1 Potřebné vstupní podklady

V dnešní velmi uspěchané době je potřeba pracovat efektivně a pokud možno co s největší eliminací chyb a nepřesností ve výpočtu. Aby se těmto nepřesnostem opravdu předešlo, je potřeba co nejvíce dodržet geometrii konstrukce vytvořenou architektem. Z tohoto důvodu nabízí v současnosti již skoro každý výpočetní software možnost importovat přesnou geometrii konstrukce.

Drtivá většina výpočetních programů nabízí import vektorového grafického formátu DXF „(jedná se o zkratku úplného názvu Drawing Interchange File Format), tento formát souboru byl vytvořen společností Autodesk pro její nejčastěji používanou aplikaci - AutoCad a slouží především pro přenos grafických informací typu CAD, vektorovými editory, modelovacími programy a podobně.“[7] V dnešní době je prakticky nemožné najít nějaký rozšířenější systém typu CAD, který by nepodporoval formát souboru DXF, jak pro import, tak i pro export.

Obvykle se s formátem DXF můžeme potkat ve dvou různých podobách. První podoba je častěji se vyskytující a dovedou ji zpracovat jak počítače, tak je čitelná i pro člověka, jde o tak zvanou textovou podobu. Druhá forma je binární, jde sice o podobu používanou zřídka, ale soubory uložené v této formě jsou podstatně kratší a také se rychleji načítají.

Jedním z nejdůležitějších podkladů vytvořeným architektem by měl být správně zpracovaný a uložený soubor formátu DXF. To v důsledku znamená, že samotný statik by se už neměl zabývat editací vektorového grafického formátu, ale měl by pouze převzít získané podklady. Správně vytvořený formát DXF musí obsahovat určité zákonitosti které samotný architekt při vytváření podkladu musí dodržet. Především v tomto souboru se nesmí vyskytovat žádné jiné entity, kromě těch co tvoří samotnou konstrukci, jinými entity se rozumí např. body, křivky, spline. Samotná konstrukce musí být tvořena pouze obyčejnými čarami tzn. úsečkami, které se musí stýkat v koncových bodech. Dále je docela vhodné aby veškeré entity byly buď vytvořeny, nebo převedeny do stejné hladiny, převedení do jedné

hladiny je nutné především u starších výpočetních softwarů, novější a pokročilejší programy by s více hladinami už neměly mít žádné problémy.

Dalším poměrně důležitým aspektem je uložení souboru DXF ve správné verzi, některé starší výpočetní programy nepodporují novější verze souboru DXF. V případě že výpočetní program nebude podporovat novější verzi vektorového grafického formátu, je potřeba soubor DXF přeuložit do správné verze.

Teprve takto vytvořený a zpracovaný soubor DXF je možno bez výskytu chyb importovat do vhodného výpočetního programu.

Jednou z nevýhod tohoto formátu, jak už z předchozích odstavců vyplývá je, že neumí přenést definice ploch, ale pouze definice vektorů. Samotné plochy musíme manuálně dodělat ve výpočetním programu. Proto se v dnešní době rozvíjí další formáty, které by sloužili jako neutrální datový formát pro přenos návrhu do rozdílného systému. Takovýto dnes používaný formát je IGES, který ve formě prostého textu nese všechny požadované informace a právě díky svojí univerzálnosti by s postupem času mohl vytlačit ostatní formáty používané v současné době.

V této kapitole jsem popsal, jak by měly vypadat správně vytvořené podklady od architekta ve formátu DXF, jenž se v současnosti používá pravděpodobně nejběžněji. Statik vzhledem k náročnosti a druhu konstrukce musí rozhodnout, jaký typ formátu podkladu bude pro danou konstrukci nejvhodnější a ten potom použít. Nemusí jít vždy o formát DXF, ale může využít i jakýkoli jiný formát, např. výše zmíněný IGES, či QSE ASA, CIS. V tomto ohledu je důležité, aby statik, použije-li jakýkoli nekonvenční formát, jasně definoval, jak jednotlivé podklady mají vypadat a co musí obsahovat. A především díky správně vytvořeným podkladům a společné komunikaci se zamezí zbytečným nedorozuměním a několikanásobnému předělávání výpočtu.

3.2 Import modelu konstrukce

V předchozích několika odstavcích jsme se mohli dozvědět, jak by měly vypadat správně vytvořené poklady pro import a následné vytvoření modelu stavební konstrukce.

Samotnou geometrii konstrukce jsem převzal z vytvořené práce Michaely Fišerové, které mi poskytla i většinu dalších podkladů. Konstrukce se začala vytvářet v prostředí RhinoScript a skládá z prutových prvků trubkového průřezu. Výstup tohoto prostředí jsou souřadnice uzlů, definice linií a ploch. Po vložení těchto definic do libovolného grafického programu lze z těchto definic vytvořit soubor formátu DXF.

Veškeré výpočty vytvořené v této práci jsem prováděl pomocí programu STAAD Pro 2007, tento program stejně jako mnoho dalších pracuje na principu metody konečných prvků a umožňuje import formátu DXF. Vzhledem k tomu, že se v konstrukci vyskytují pouze jenom přímé pruty, s importem nebyly skoro žádné problémy a veškeré prvky se transformovaly do prvků, s kterými jsem mohl bez další editace začít pracovat.

Pro výpočet vnitřní sil postačí jako import prutový model celé konstrukce, kdežto pro výpočty vlivem zatížení sněhem, bylo nutné samotnou konstrukci ještě dále přizpůsobit.

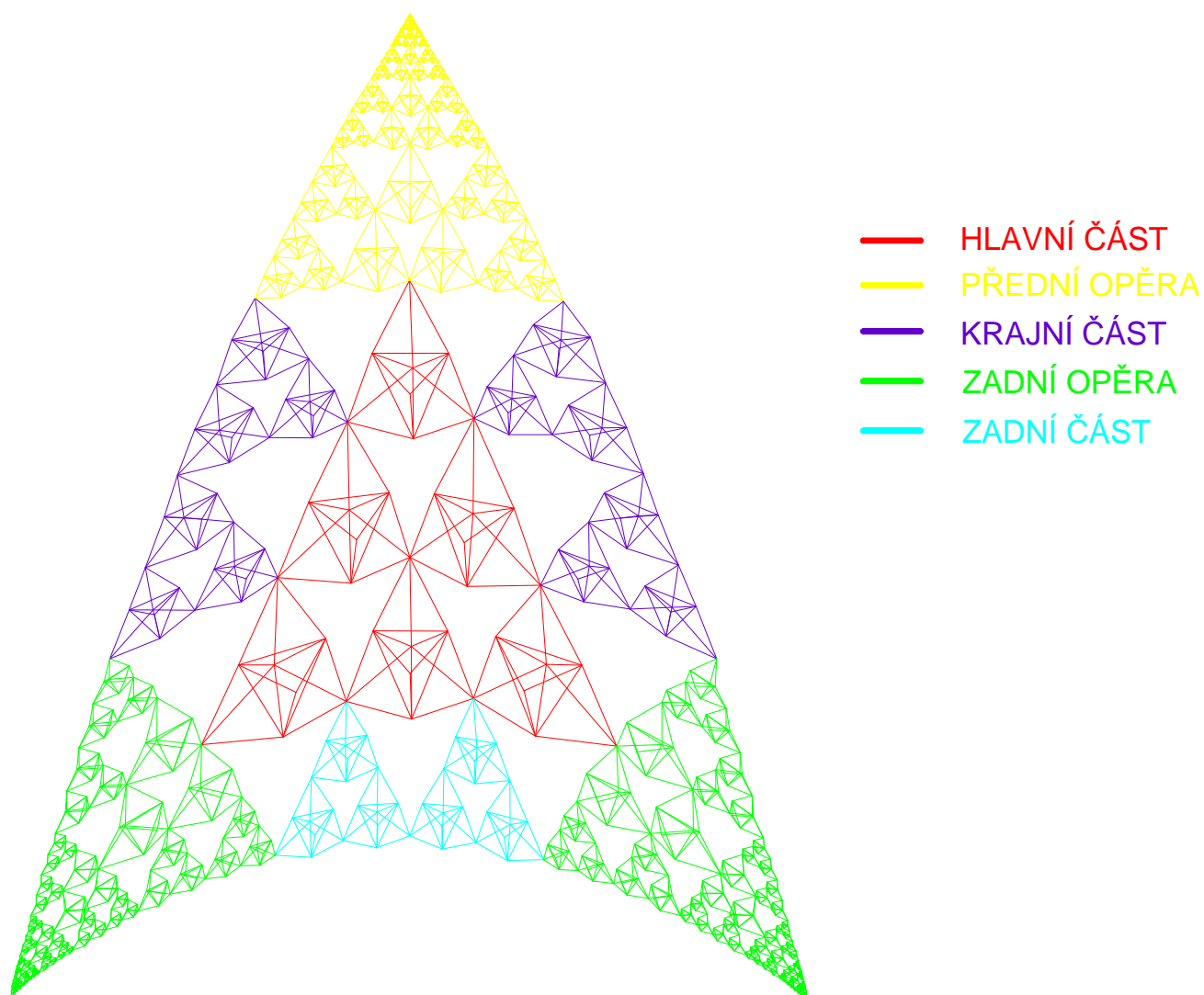
K přizpůsobení konstrukce jsem využil již vytvořený zdrojový formát DXF a pomocí grafického programu AutoCad 2009 jsem pomocí úseček vytvořil rošt, který by při realizaci sloužil k chycení a tím i podepření ETFE fólie. Takto editovaný výkres jsem posléze opět vložil do výpočetního programu. Po samotném vložení jsem musel ověřit, jestli nedošlo k rozdělení nosných prvků v místě styků s vytvořeným roštem. Tento problém se neobjevil, a tudíž jsem s konstrukcí mohl dále pracovat.

Výpočty vlivem zatížení sněhem nebyly v této bakalářské práci především kvůli časové náročnosti realizovány.

3.3 Popis systému konstrukce

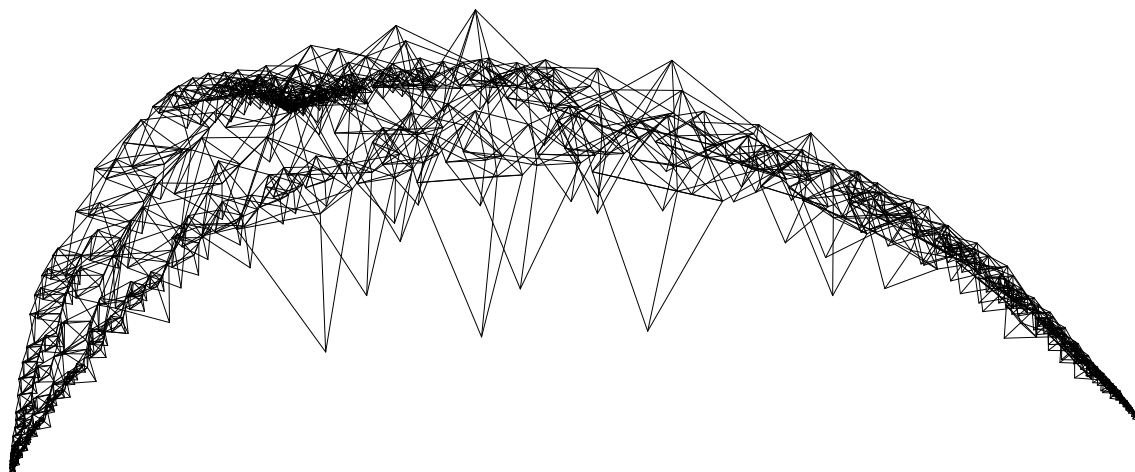
S importem konstrukce je spojen i samotný popis konstrukce. V případě importu naprosto celé konstrukce vede ke zhoršení orientace v konstrukci a tím by se mohlo docházet ke zbytečným chybám ve výpočtu, a samotný výpočet takto velké konstrukce by trval poměrně dlouho dobu.

Proto jsem se v tomto ohledu rozhodl pro zjednodušení výpočtu v tom smyslu, že jsem konstrukci rozdělil na několik částí a každou část jsem posuzoval samostatně. Rozdělení konstrukce je patrné z Obr.3.3.1

Obr.3.3.1 Půdorys konstrukce

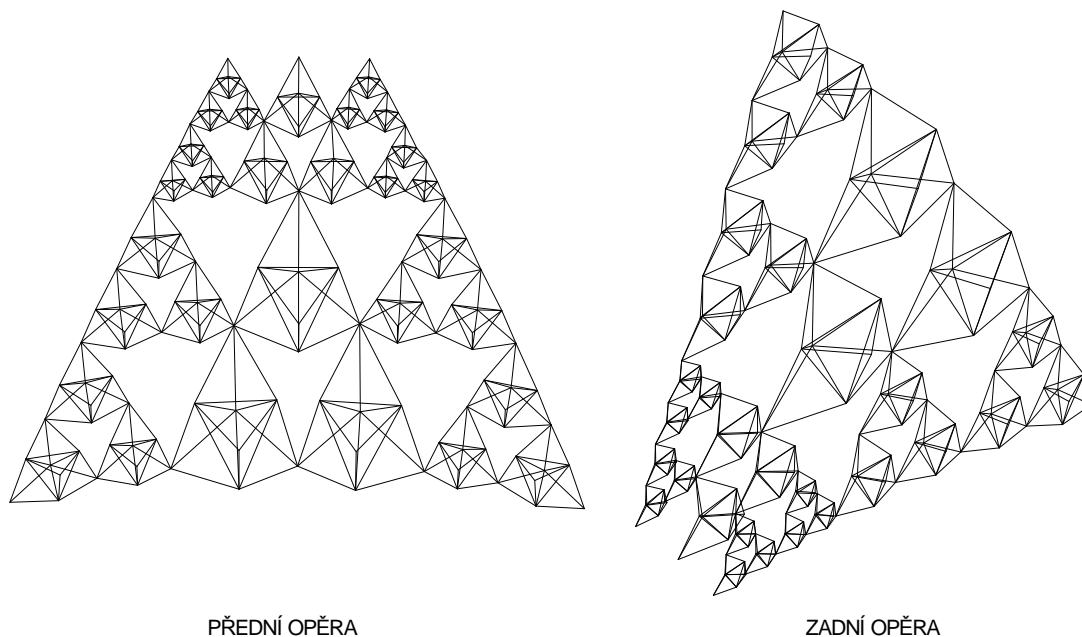
Na Obr.3.3.2 si můžeme prohlédnout jak je konstrukce podepřena, nejvíce sloupů obsahuje hlavní část konstrukce, kde je každý fraktál jenž je tvořen prostorovými trojúhelníky, podepřen třemi sloupy které vycházejí z jednoho místa v podlaze a každý tento sloup míří do jednoho vrcholu trojúhelníka.

Obr.3.3.2. Podepření konstrukce

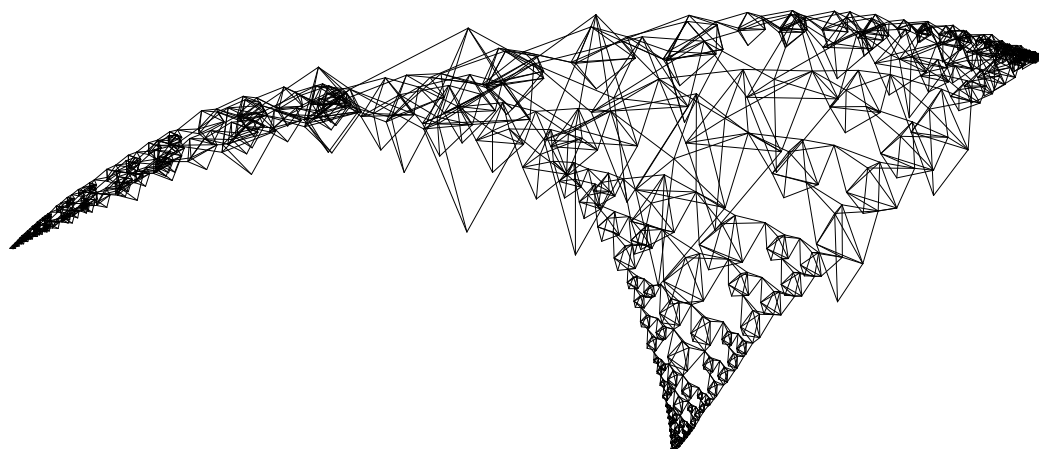
Další dva sloupy obsahuje krajní část, kde jsou prostorové trojúhelníky opět jako u hlavní části podepřeny sloupy. I když tato část je poměrně podobná zadní části je s podivem, že zadní část žádné sloupy neobsahuje, a tudíž je podepřena jenom okolními částmi konstrukce.

Posledními částmi celé konstrukce jsou přední a zadní opěry. U opěr se předpokládá, že se v jednom vrcholu opírají o zem, dále je potom přední opěra podepřena ještě jedním sloupem a potom ostatními konstrukcemi kolem. Vzhledem k tomu, že celá konstrukce má tvar trojúhelníku, tak přední opěra je jenom jedna, kdežto zadní opěry jsou dvě a jsou podepřeny pouze ostatními konstrukcemi. Samotné fraktály v hlavách podpor jsou natolik malé, že byly z posudku vyloučeny, a to především z důvodů složité výroby těchto prvků a v neposlední řadě i náročné montáže. Po odstranění takto malých prvků vidíme výsledný tvar obou opěr na Obr.3.3.3.

Obr.3.3.3 Opěry konstrukce

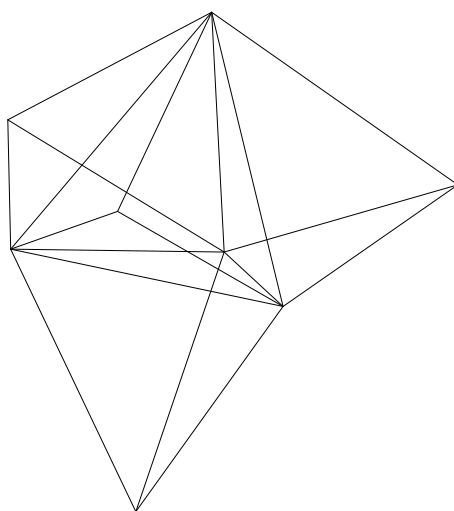
Konstrukce je tvořena přesně 4208 prvky, z toho jak již bylo zmíněno nejmenší prvky se vyskytují v opěrách a měří 193,0mm, oproti tomu největší je v hlavní části a měří 7,973 metrů. Z celkového počtu prvků, pouze 33 jich tvoří sloupy, při čemž nejdelší sloup se opět vyskytuje v hlavní části a měří 8,767metrů. Celá konstrukce na délku, tzn. od začátku přední opěry, až po konec zadní opěry měří 70 metrů, a na šířku tzn. od okraje jedné zadní opěry k druhé měří konstrukce 52,6 metrů. Největší výšky dosahuje konstrukce v prostředním segmentu zadní řady hlavní části a to 14,96 metrů. Pro představu si na Obr.3.3.4 můžeme prohlédnout axonometrii celé konstrukce.

Obr.3.3.4. Axonometrie konstrukce

4. Analýza konstrukce

Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách, celou konstrukci jsem rozdělil na několik částí, samotným posudkům se tedy budeme věnovat každé části zvlášť. Jednotlivé části konstrukce jsou tvořeny segmenty, které se vytvářejí spojováním prostorových čtyřstěnů, jak vidíme na Obr.4.1.

Obr.4.1 Segment konstrukce

Konstrukce by měla odolávat různým statickým zatížením, jako je zatížení vlastní tíhou a dále zatížení sněhem. U celé konstrukce se předpokládá, že bude tvořena trubkami, je to jednak z důvodů návrhů architekta, ale také i proto že uzavřené průřezy nedeplanují a stejně tak se nemusí posuzovat vliv boulení.

Pro výpočet vnitřních sil jsem se rozhodl celou konstrukci zatížit spojitým rovnoměrným zatížením, které bude působit na celou konstrukci, která bude v tomto případě tvořena trubkami 300/10. Toto zatížení bude působit ve směru globální osy Z, tzn. bude působit na každý prvek jako svislé zatížení a nikoli jako kolmé. Velikost tohoto zatížení je volena v závislosti na náročnosti konstrukce. Nejde ani tak o rozpony, ale jde především o značnou členitost střechy, a tudíž častého výskytu sněhových kapes, kde by se bez včasného odklizení sněhu mohlo kumulovat zatížení. Konstrukce se nachází v I. sněhové oblasti,

charakteristické zatížení sněhem v této oblasti je $0,7 \text{ kN/m}^2$, a tudíž návrhové zatížení je $1,05 \text{ kN/m}^2$. Samotnou intenzitu působícího zatížení jsem odhadl, jako návrhovou hodnotu sněhu, kterou je potřeba převést na běžný metr. K tomu je zapotřebí zatěžovací plocha o velikosti $12,625 \text{ m}^2$, která působí na teoreticky nejvíc zatížený prvek. Dále stačí vydělit zatížení délkou příslušného prvku $3,2 \text{ m}$ a výsledná hodnota je již v kN/m . Velikost zatěžovací šířky je zvětšena z důvodů okolních třech šikmých ploch, ze kterých by mohlo dojít ke sklouznutí sněhu na kritickou plochu a vytvořit tím tak poměrně velkou sněhovou kapsu. K dalšímu přitížení by mohlo dojít vlivem např. k zavěšení různých objektů na podhled konstrukce. Tuto hodnotu jsem odhadl na $0,8 \text{ kN/m}$. Z výpočtu vyplývá, že celá konstrukce bude zatížena spojitým zatížením o hodnotě $5,0 \text{ kN/m}$.

$$f = \frac{1,05 \times 12,625}{3,2} + 0,8 \cong \underline{\underline{5,0 \text{ kN} / \text{m}}}$$

Konstrukci budeme posuzovat jako prostorovou konstrukci, vždy na dvou modelech. Jeden model bude tvořen vetknutými spoji (rámová konstrukce), zatím co druhý bude modelován s kloubovými spoji (příhradová konstrukce). Rozhodující vlivy na tuto konstrukci bude mít tlak, tah a ohyb. Tlak a tah jsou jasnými charakteristikami konstrukce, v tomto případě bude hrát i poměrně důležitou roli ohyb a to především u horních částí jednotlivých segmentů, kde mezi tyto hlavní prvky bude upnuta fólie a ta bude způsobovat namáhání ohybem. Nesmíme zapomenout na sloupy, které budou namáhány jako u klasické ocelové konstrukce kombinací tlakem za ohybu.

Po provedení výpočtu, a zjištění výsledku, dokážeme určit průměry zvolených trubek a tím tak zahájit vhodnou statickou optimalizaci.

4.1 Zatížení vlastní tíhou

V této kapitole se již budeme věnovat posouzení konstrukce a návrhem vhodných prvků. Po zatížení konstrukce spojitým zatížením vypočteme průběhy vnitřních sil jak u příhradového modelu, tak i prutového modelu. Maximální vnitřní síly použijeme jako kritické hodnoty a dosadíme je do jednotlivých výpočtů pro tah, tlak a ohyb. Obdobně použijeme i maximální síly vniklé u sloupů.

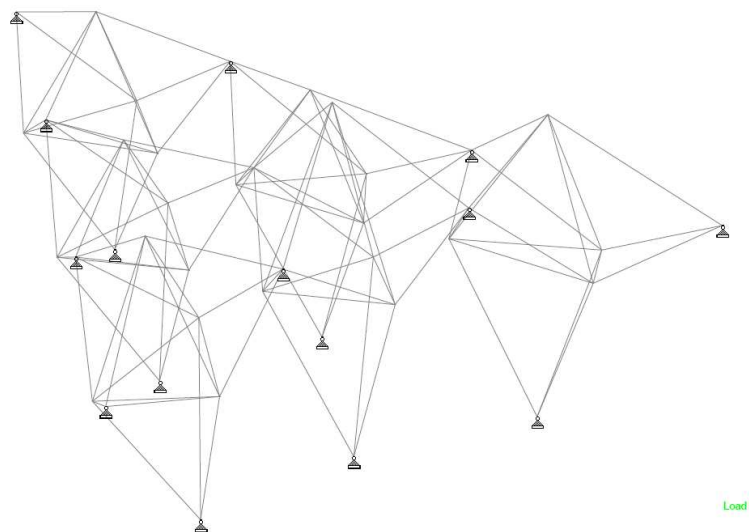
Výpočty jednotlivých částí jsou vedeny jako posouzení příhradových a rámových ocelových konstrukcí. Tyto výpočty, záleží vždy na různých kritériích prvků, jako např. u ohýbaných prvků záleží na plastickém průřezovém modulu, u tlaku a tahu záleží na minimální průřezové ploše a u sloupů na vzpěrné délce. V neposlední řadě je důležitým faktorem zvolená ocel. V tomto případě budou všechny prvky vyrobeny z oceli z mezí kluzu $f_y=235$ MPa.

4.1.1 Hlavní část

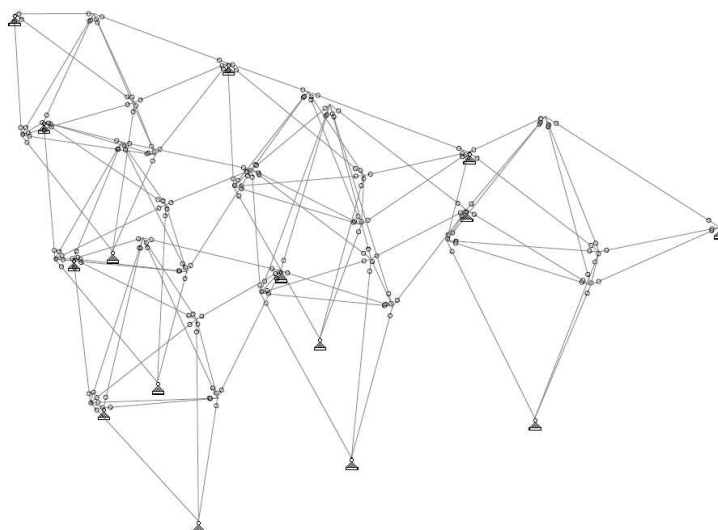
Hlavní část je nejdůležitější část celé konstrukce. Jde o část, kde se bude vyskytovat největší počet lidí, a tudíž musí být zajištěna jejich naprostá bezpečnost.

Na této části se bude nejpravděpodobněji kumulovat největší zatížení, které by mohlo přesáhnout i odhadnutou hodnotu spojitého zatížení a to především díky vodorovné části střechy, u které by mohlo dojít k přetížení především díky sklouznutí sněhu z okolních až devíti šikmých ploch. Z tohoto důvodu by bylo vhodné, aby navržené prvky měli alespoň 30-50% rezervu, tato rezerva bude zapotřebí především u vodorovných prvků, šikmé prvky by nemusely obsahovat takovou rezervu, ale pro zjednodušení budeme tuto rezervu uvažovat u všech prvků. Na Obr.4.1.1.1 si můžeme prohlédnout statické schéma modelu s tuhými spoji.

Na Obr 4.1.1.3. jsou v přehledné tabulce shrnuty vypočtené vnitřní síly, kde tučně jsou vyznačeny hodnoty, který budeme zavádět do výpočtu jako kritické. Na Obr.4.1.1.2 je zobrazeno statické schéma s klouby a na Obr.4.1.1.4 jsou v tabulce opět shrnuty odpovídající vnitřní síly.

Obr.4.1.1.1 Statické schéma – vetknutí

Obr.4.1.1.2 Statické schéma – klouby

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	74	30	186,761	0,163	11,307	-0,822	-20,762	1,714
Min Fx	79	31	-108,31	0,246	15,473	-0,085	-9,305	1,403
Max Fy	29	14	-52,158	4,442	14,937	-1,911	-18,488	9,342
Min Fy	28	11	-38,008	-4,292	7,287	1,603	1,447	-12,062
Max Fz	6	5	47,49	-0,091	20,354	-0,345	-27,844	-1,055
Min Fz	9	1	-42,976	2,123	-18,785	-1,405	-23,872	-7,873
Max Mx	105	37	-26,541	-0,991	13,803	5,615	-12,3	-4,622
Min Mx	15	3	-26,238	0,744	15,523	-5,037	-15,538	4,119
Max My	74	31	154,431	0,163	-3,124	-0,822	8,211	0,562
Min My	6	5	47,49	-0,091	20,354	-0,345	-27,844	-1,055
Max Mz	101	38	-57,619	-3,944	-8,302	1,592	-0,837	12,435
Min Mz	29	11	-39,929	4,442	-6,559	-1,911	2,233	-12,632

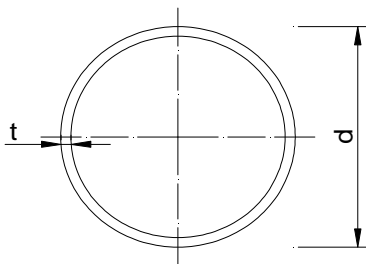
Obr.4.1.1.3 Vnitřní síly - vetknutí

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	74	30	188,441	0,267	9,778	0	-18,145	1,891
Min Fx	79	31	-108,402	0	16,19	0	0	0
Max Fy	2	2	85,048	0,662	12,487	0	-18,525	5,164
Min Fy	92	36	81,251	-0,658	12,492	0	-18,516	-5,136
Max Fz	96	39	44,848	0	17,818	0	0	0
Min Fz	96	40	62,734	0	-17,818	0	0	0
Max Mx	39	17	61,463	-0,257	-11,912	0	-12,66	1,683
Min Mx	2	2	85,048	0,662	12,487	0	-18,525	5,164
Max My	1	1	49,981	-0,202	8,66	0	0	0
Min My	20	10	65,249	0,061	9,813	0	-20,023	0,535
Max Mz	2	2	85,048	0,662	12,487	0	-18,525	5,164
Min Mz	92	36	81,251	-0,658	12,492	0	-18,516	-5,136

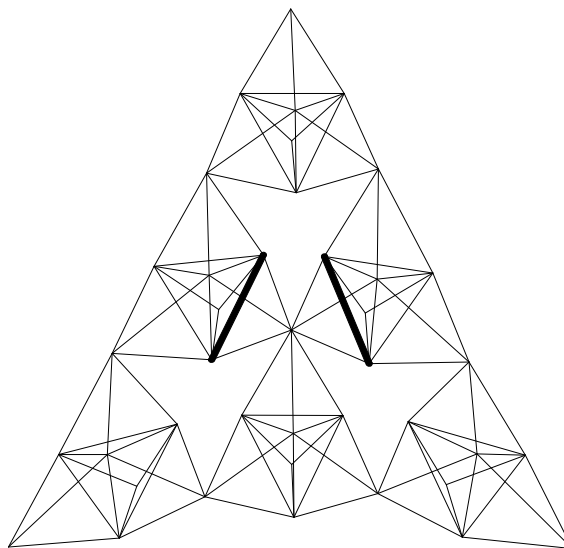
Obr.4.1.1.4. Vnitřní síly - klouby

Posudek max. tlačný prvek (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} \chi &= 0,6 \\ N_{sd}[kN] &= 108,31 \\ f_y[Mpa] &= 235 \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{\chi \times f_y} \quad \mathbf{883,38 \text{ mm}^2}$$

→

návrh	trubka	127/12,5
A=		4496 mm ²
d=		127 mm
t=		12,5 mm
I=		7460000 mm ⁴
i=		40,7 mm
W=		117400 mm ³

zatřídění průřezu:

$$\epsilon = 1$$

I. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 50 \epsilon^2$$

II. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 70 \epsilon^2$$

III. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 90 \epsilon^2$$

→ I.třída

10,16

vybočení v rovině nebo z roviny

vzpěrná délka pro vybočení v rovině i z roviny je stejná

$$L_{vz} = 6,52 \text{ m}$$

štíhlosti při vybočení v hlavních rovinách se vypočítají ze vztahu

$$\lambda = \frac{L_{vz}}{i} \quad \mathbf{160,20}$$

pro duté průřezy se určí součitel vzpěrnosti podle křivky a, pro poměrné štíhlosti

$$\lambda = 93,9 \epsilon \quad \mathbf{93,9}$$

$$\beta = 1$$

$$\bar{\lambda} = \frac{\lambda}{\lambda_1} \sqrt{\beta} \quad \mathbf{1,71}$$

pro křivku a

$$\chi = 0,299$$

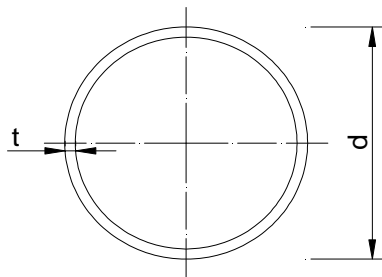
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{\chi \times \beta \times A \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{274,71 \text{ kN}}$$

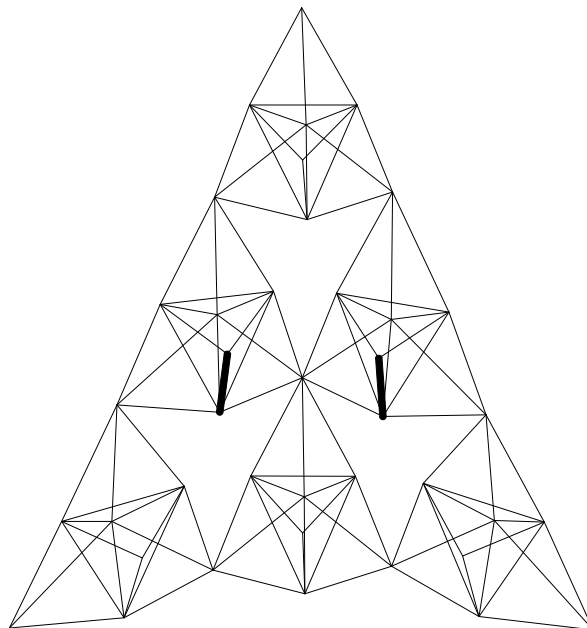
$$\mathbf{N_{rd}[kN] = 274,7 \geq N_{sd}[kN] = 108,3 \text{ vyhoví}}$$

Posudek max. tažený prvek (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} N_{sd}[\text{kN}] &= 186,76 \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřerová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{f_y} \quad \mathbf{913,93 \text{ mm}^2}$$

→

<u>návrh</u>	trubka	127/12,5
	A=	4496 mm ²
	d=	127 mm
	t=	12,5 mm
	I=	7460000 mm ⁴
	i=	40,7 mm
	W=	117400 mm ³

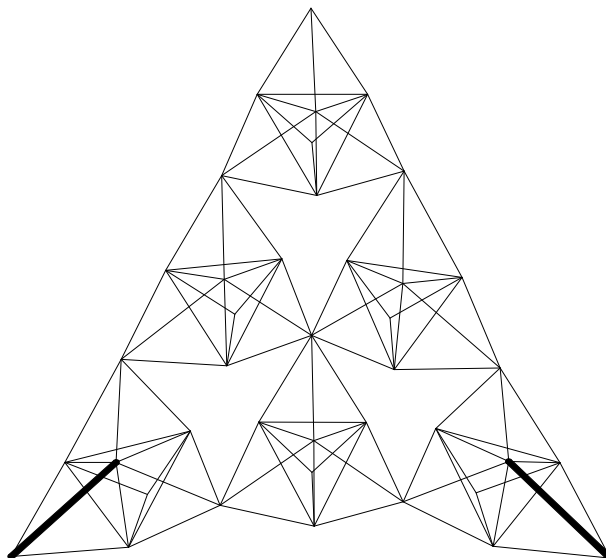
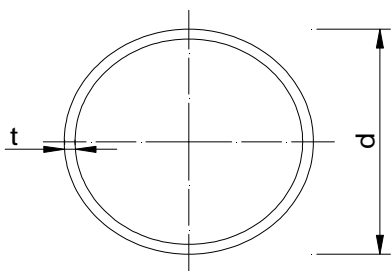
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{A \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{918,75 \text{ kN}}$$

$$\mathbf{N_{rd}[\text{kN}] = 918,75 \geq N_{sd}[\text{kN}] = 186,76 \text{ vyhoví}}$$

Posudek ohyb (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} Msd[\text{kNm}] &= 27,84 \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

protože je prvek zajištěn proti ztrátě stability a lze očekávat, že bude splňovat požadavky pro I. Třidu průřezu, hledá se nutný plastický průřezový modul podle jednoduchého vztahu

$$W_{pl} = \frac{Msd \times \gamma_m}{f_y} \quad \mathbf{136238,30 \text{ mm}^3}$$

zatřídění průřezu:

$$\epsilon = 1$$

I. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 50 \epsilon^2$$

$$10,16$$

II. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 70 \epsilon^2$$

III. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 90 \epsilon^2$$

→ I.třída

návrh	trubka	127/12,5
	Av=	2863 mm ²
	d=	127 mm
	t=	12,5 mm
	I=	7460000 mm ⁴
	i=	407 mm
	Wpl=	164500 mm ³

moment unosnosti se stavoví ze vztahu

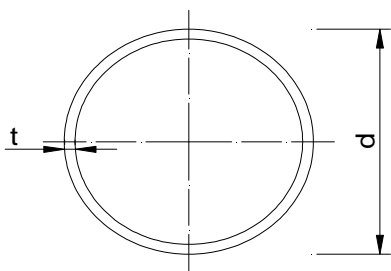
$$Mrd = \frac{W_{pl} \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{33,62 \text{ kNm}}$$

$$\underline{\underline{Mrd[\text{kNm}] = 33,6 \geq Msd[\text{kNm}] = 27,8 \quad \text{vyhoví}}}$$

smyk lze zanedbat

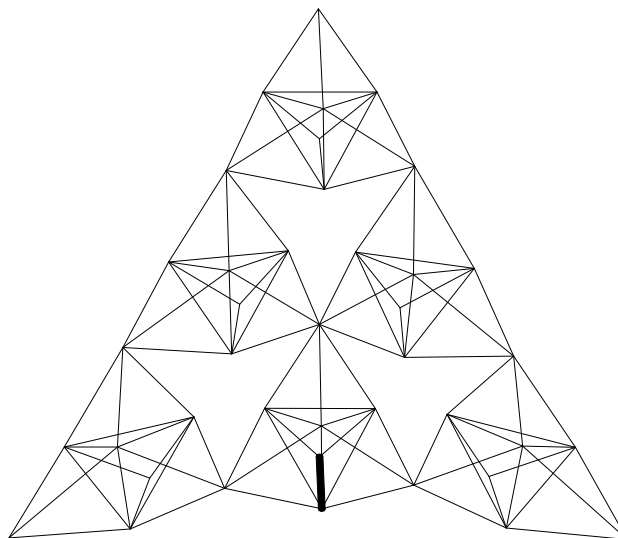
Posudek kombinace tlaku a ohybu (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

Vnitřní síly

Msd=	20,12 kNm
Nsd=	60,74 kN (v patce)
Nsd=	19,56 kN (v uložení)
Vsd=	0,06 kN (v patce)

Návrh trubka	245/10
ocel	235
d=	245 mm
t=	10 mm
A=	7383 mm ²
Av=	4700 mm ²
I=	51060000 mm ⁴
W=	416800 mm ³
Wpl=	552600 mm ³
i=	83,2 mm

třídy průřezu

pro ohyb: I. Třída

pro tlak: I. třída

Posouzení:

o únosnosti rozhoduje stabilita prutu

Vzpěrné délky:

délka sloupu:

8760 mm

vzpěrná délka v rovině rámu:

17520 mm

vzpěrná délka z roviny rámu:

8760 mm

štíhlosti:

poměrné štíhlosti:

$$\lambda_y = \frac{L_{cr}}{i} = 210,58$$

$$\bar{\lambda}_y = \frac{\lambda_y}{\lambda_1} \sqrt{\beta} = 2,24$$

$$\lambda_z = \frac{L_{cr}}{i} = 105,29$$

$$\bar{\lambda}_z = \frac{\lambda_z}{\lambda_1} \sqrt{\beta} = 1,12$$

kde $\lambda_1 = 93,9 \sqrt{235/f_y} = 93,9$;

$\beta_A = 1$.

Součinitele vzpěrnosti:

pro křivku a

Ky= 0,187

Kz= 0,582

beta= 1,4

$$\mu_y = \bar{\lambda}_y (2\beta_{My} - 4) + \frac{W_{pl,y} - W_{el,y}}{W_{el,y}} = \mathbf{-2,37}$$

$$k_y = 1 - \frac{\mu_y N_{Sd}}{\chi_y A f_y} = \mathbf{1,44}$$

Podmínka spolehlivosti:

$$\frac{N_{Sd}}{\chi_{min} A f_{yd}} + \frac{k_y M_{y,Sd}}{W_{pl,y} f_{yd}} = \mathbf{0,41} \leq \mathbf{1}$$

uzavřený profil není náchylný ke ztrátě stability za ohybu (klopení). Proto není třeba podmínku s vlivem stability ověřovat.

Na Obr.4.1.1.5 si shrneme jaké prvky jsme navrhli u rámové konstrukce hlavní části.

	průřez	plocha A	hmotnost	délka [m]	hmotnost celkem[t]
sloupy	245/10	7383	57,95	127,9	7,412
diagonály	127/12,5	4496	35,3	500,7	17,675
					25,087

Obr.4.1.1.5 Shrnutí - vetknutí

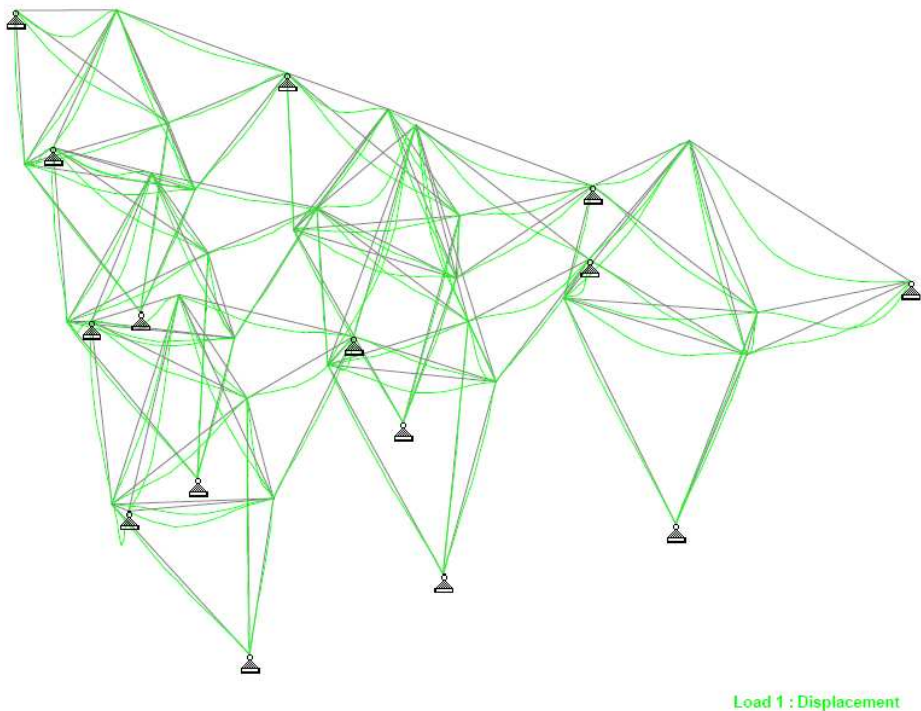
V případě, že máme vhodně nadimenzovány průřezy, aplikujeme je na vytvořený model naší konstrukce a opět provedeme výpočet s tím rozdílem, že tentokrát budeme aplikovat zatížení pouze vlastní tíhou. Zatížení vlastní tíhou bude po celou dobu životnosti konstrukce neměnné a tudíž je potřeba ověřit, jestli konstrukce unese sebe sama. Vlivem podstatně menšího zatížení vyjdou výrazně menší síly jak vidíme na Obr.4.1.1.6. Na Obr.4.1.1.8 si můžeme prohlédnout tvar deformace a na Obr.4.1.1.7 jsou v tabulce deformace vyčísleny.

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	74	30	14.870	0.142	1.456	0.028	-2.645	0.445
Min Fx	43	18	-7.432	-0.017	1.102	-0.003	-0.991	-0.040
Max Fy	93	38	5.278	0.300	0.275	0.112	1.826	1.330
Min Fy	3	4	5.361	-0.298	0.283	-0.109	1.783	-1.329
Max Fz	92	36	8.092	-0.200	1.689	-0.104	-2.804	-0.801
Min Fz	91	36	7.125	-0.011	-1.668	-0.045	-2.141	-0.056
Max Mx	105	37	-1.201	0.001	0.968	0.208	-0.943	-0.060
Min Mx	15	3	-1.150	-0.006	1.082	-0.185	-1.165	0.041
Max My	56	24	5.029	0.023	-0.121	0.003	2.056	-0.066
Min My	20	10	7.225	0.009	1.439	0.002	-3.150	0.059
Max Mz	93	38	5.278	0.300	0.275	0.112	1.826	1.330
Min Mz	3	4	5.361	-0.298	0.283	-0.109	1.783	-1.329

Obr.4.1.1.6 - Vnitřní síly od vlastní tíhy - vetknutí

	Beam	Node	Horizonta	Vertical	Horizonta	Resultant
			X mm	Y mm	Z mm	Resultant mm
Max X	74	31	0.050	0.000	-0.099	0.111
Min X	38	18	-0.050	0.000	-0.099	0.111
Max Y	22	13	0.000	0.099	-0.099	0.140
Min Y	1	1	0.000	0.000	0.000	0.000
Max Z	1	1	0.000	0.000	0.000	0.000
Min Z	32	15	0.000	0.000	-0.198	0.198
Max Rst	32	15	0.000	0.000	-0.198	0.198

Obr.4.1.1.7 Deformace - vetknutí

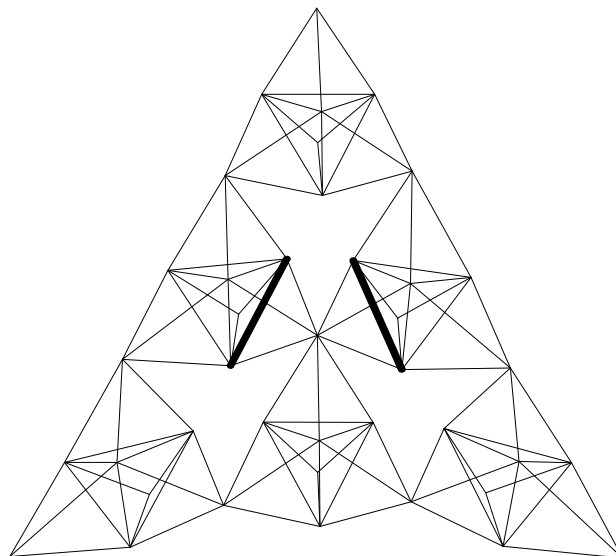
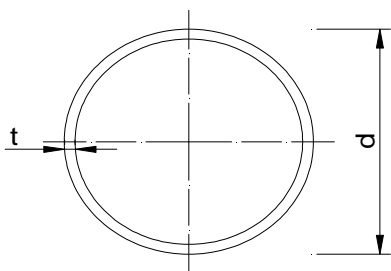

Obr.4.1.1.8 Tvar deformace - vetknutí

Posudek max. tlačný prvek (klouby)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} \chi &= 0,6 \\ N_{sd}[kN] &= 108,31 \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{\chi \times f_y} \quad \mathbf{883,38 \text{ mm}^2}$$

→

návrh	trubka	127/12,5
A=		4496 mm ²
d=		127 mm
t=		12,5 mm
I=		7460000 mm ⁴
i=		40,7 mm
W=		117400 mm ³

zatřídění průřezu: $\epsilon = 1$

I. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 50 \epsilon^2$$

II. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 70 \epsilon^2$$

III. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 90 \epsilon^2$$

→ I.třída

vybočení v rovině nebo z roviny

vzpěrná délka pro vybočení v rovině i z roviny je stejná

$$L_{vz} = 6,52 \text{ m}$$

štíhlosti při vybočení v hlavních rovinách se vypočítají ze vztahu

$$\lambda = \frac{L_{vz}}{i} \quad \mathbf{160,20}$$

pro duté průřezy se určí součitel vzpěrnosti podle křivky a, pro poměrné štíhlosti

$$\lambda = 93,9 \epsilon \quad \mathbf{93,9} \quad \beta = 1$$

$$\bar{\lambda} = \frac{\lambda}{\lambda_1} \sqrt{\beta}$$

$$\mathbf{1,71}$$

pro křivku a

$$\chi = 0,204$$

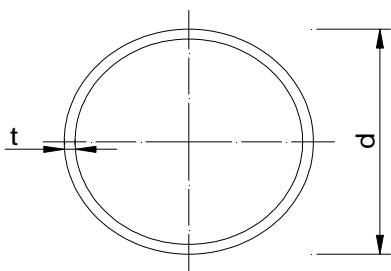
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{\chi \times \beta \times A \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{187,42 \text{ kN}}$$

$$\underline{\underline{N_{rd}[kN] = 187,42 \geq N_{sd}[kN] = 108,3 \text{ vyhoví}}}$$

Posudek max. tažený prvek (klouby)

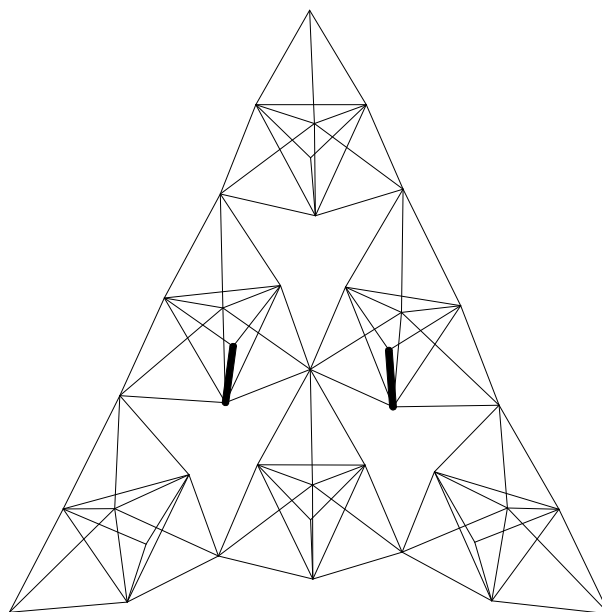
návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} N_{sd}[\text{kN}] &= 186,76 \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{f_y} \quad \mathbf{913,93 \text{ mm}^2}$$

<u>návrh</u>	trubka	127/12,5
	A=	4496 mm ²
	d=	127 mm
	t=	12,5 mm
	I=	7460000 mm ⁴
	i=	40,7 mm
	W=	117400 mm ³

posouzení mezního stavu únosnosti

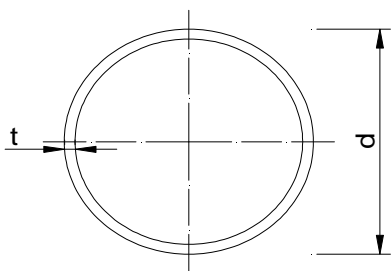
$$N_{rd} = \frac{A \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{918,7478 \text{ kN}}$$

$$\underline{\underline{N_{rd}[\text{kN}] = 918,75 \geq N_{sd}[\text{kN}] = 186,8 \text{ vyhoví}}}$$

U varianty s klouby není potřeba posouzení ohyby, z důvodů, že v příhradové konstrukci nevznikají momenty na rozdíl od rámové konstrukce. Díky nulovým momentům ve střešní části bychom mohli navrhovat relativně malé profily. O sloupech toto říci už bohužel nemůžeme, u těch vznikají momenty v podporách, a tudíž je musíme posoudit jako v předchozím případě. V tomto důsledku musíme zohlednit konstrukční spojení sloupů s diagonály, a proto jsou diagonály značně předdimenzovány a to až o cca 70%.

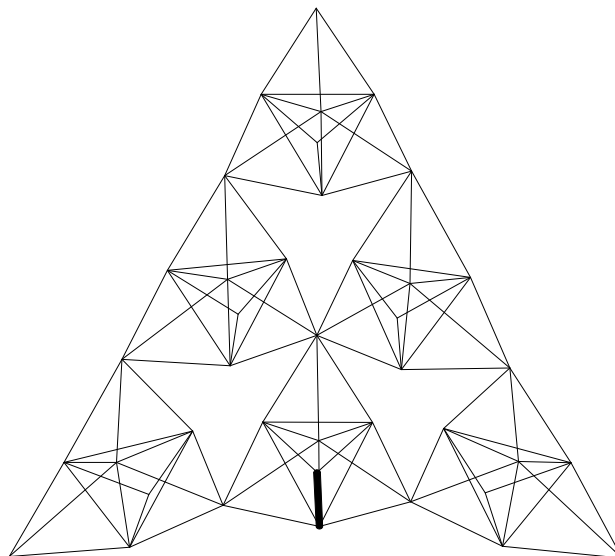
Posudek kombinace tlaku a ohybu (klouby)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

Vnitřní síly

Msd=	20,03 kNm
Nsd=	65,25 kN (v patce)
Nsd=	24,08 kN (v uložení)
Vsd=	0,06 kN (v patce)

Návrh trubka	194/10
ocel	235
d=	194 mm
t=	10 mm
A=	5781 mm ²
Av=	3680 mm ²
I=	24540000 mm ⁴
W=	252900 mm ³
Wpl=	338900 mm ³
i=	65,1 mm

třídy průřezu
pro ohyb: I. Třída
pro tlak: I. třída

Posouzení:

o únosnosti rozhoduje stabilita prutu

Vzpěrné délky: **délka sloupu: 8760 mm**

vzpěrná délka v rovině rámu: 8760 mm

vzpěrná délka z roviny rámu: 8760 mm

štíhlosti:

poměrné štíhlosti:

$$\lambda_y = \frac{L_{cr}}{i} =$$

134,56

$$\bar{\lambda}_y = \frac{\lambda_y}{\lambda_1} \sqrt{\beta} =$$

1,43

$$\lambda_z = \frac{L_{cr}}{i} =$$

134,56

$$\bar{\lambda}_z = \frac{\lambda_z}{\lambda_1} \sqrt{\beta} =$$

1,43

kde $\lambda_1 = 93,9 \sqrt{235/f_y} = 93,9;$

$\beta_A = 1.$

Součinitele vzpěrnosti: pro křivku a

Ky=   0,404

Kz=   0,404

beta= 1,4

$$\mu_y = \bar{\lambda}_y (2\beta_{My} - 4) + \frac{W_{pl,y} - W_{el,y}}{W_{el,y}} = -1,38$$

$$k_y = 1 - \frac{\mu_y N_{Sd}}{\chi_y A f_y} = 1,16$$

Podmínka spolehlivosti:

$$\frac{N_{Sd}}{\chi_{min} A f_{yd}} + \frac{k_y M_{y,Sd}}{W_{pl,y} f_{yd}} = 0,41 \leq 1$$

uzavřený profil není náchylný ke ztrátě stability za ohybu (klopení). Proto není třeba podmínku s vlivem stability ověřovat.

Na Obr.4.1.1.9 si shrneme, jaké prvky jsme navrhli u příhradové konstrukce hlavní části.

	průřez	plocha A	hmotnost	délka [m]	hmotnost celkem[t]
sloupy	194/10	5781	45,38	127,9	5,804
diagonály	127/12,5	4496	35,6	500,7	17,825
					23,629

Obr.4.1.1.9 Shrnutí - klouby

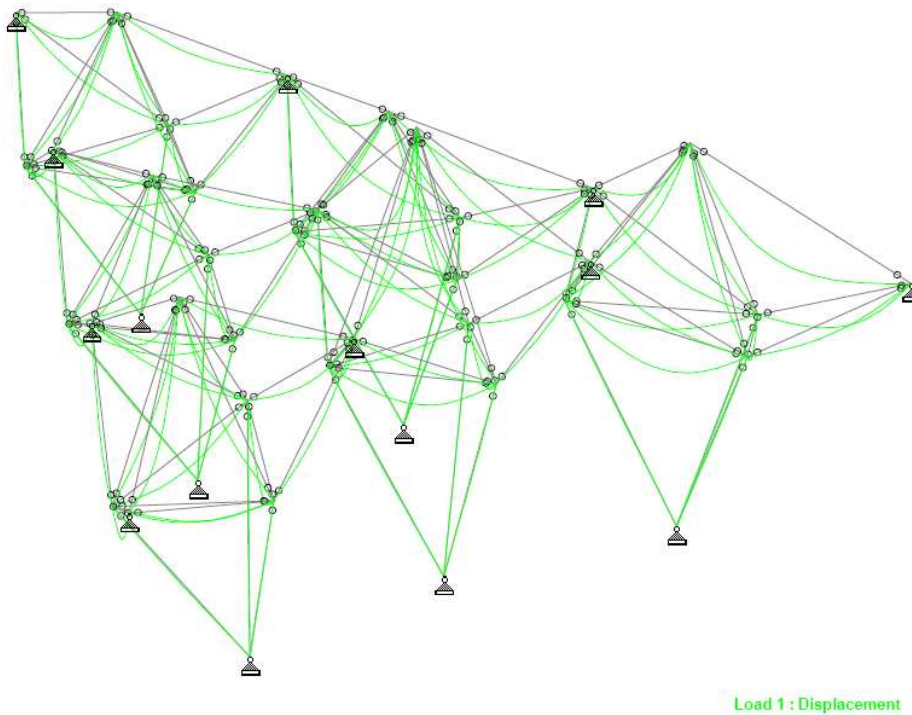
Výsledné vnitřní síly na vlivem zatížení vlastní tíhou na kloubovém modelu jsou na Obr.4.1.1.10, Obr.4.1.1.11 zobrazuje vypočtené deformace a Obr.4.1.1.12 tvar deformace.

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	74	30	13.822	0.027	0.849	0.000	-1.475	0.189
Min Fx	43	18	-7.438	-0.000	1.119	0.000	0.000	0.000
Max Fy	2	2	7.008	0.056	1.106	0.000	-1.621	0.437
Min Fy	92	36	6.726	-0.056	1.107	0.000	-1.622	-0.437
Max Fz	96	39	2.915	0.000	1.231	0.000	0.000	0.000
Min Fz	96	40	4.150	-0.000	-1.231	-0.000	-0.000	-0.000
Max Mx	1	1	3.783	-0.017	0.775	0.000	0.000	0.000
Min Mx	1	1	3.783	-0.017	0.775	0.000	0.000	0.000
Max My	1	1	3.783	-0.017	0.775	0.000	0.000	0.000
Min My	20	10	5.900	0.005	0.871	0.000	-1.771	0.047
Max Mz	2	2	7.008	0.056	1.106	0.000	-1.621	0.437
Min Mz	92	36	6.726	-0.056	1.107	0.000	-1.622	-0.437

Obr.4.1.1.10 - Vnitřní síly od vlastní tíhy - klouby

	Beam	Node	Horizontal	Vertical	Horizontal	Resultant
			X mm	Y mm	Z mm	Resultant mm
Max X	73	29	0.050	0.000	-0.099	0.111
Min X	38	18	-0.050	0.000	-0.099	0.111
Max Y	22	13	0.000	0.099	-0.099	0.140
Min Y	1	1	0.000	0.000	-0.099	0.099
Max Z	1	2	0.000	0.000	0.000	0.000
Min Z	32	15	0.000	0.000	-0.198	0.198
Max Rst	32	15	0.000	0.000	-0.198	0.198

Obr.4.1.1.11 - Tvar deformace - klouby

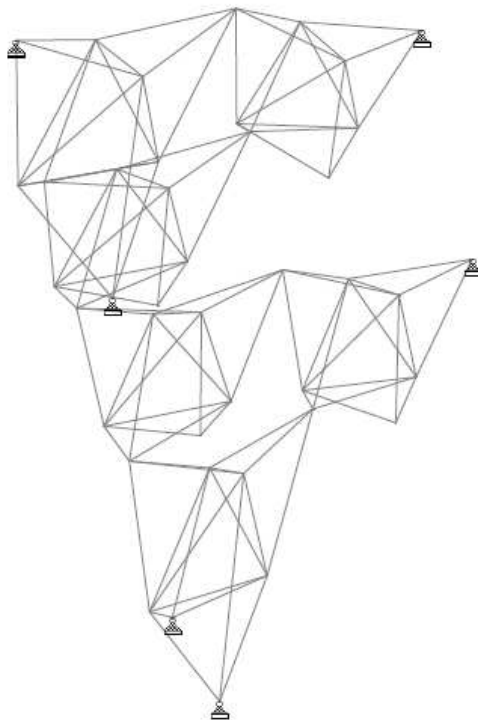
Obr.4.1.1.12 Tvar deformace - klouby

4.1.2 Krajiní část

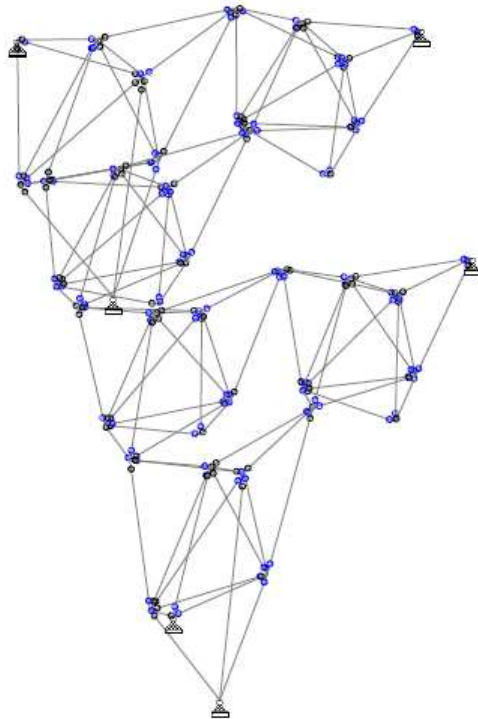
Jako funkce zádveří a umožnění vstupu do hlavní části bude fungovat krajiní část. Kvůli umožnění vstupu do objektu jsou v této části sloupy umístěny jinak než v ostatních částech. Sloupy jsou umístěny ve vrcholech trojúhelníků složených z fraktálů a tím nepřekáží ve vstupu. Fraktály jenž spojují trojúhelníky tvoří přirozenou klenbu a tím tak přímo vybízejí k tomu aby v tomto místě byl umístěn vstup do objektu.

Krajiní část obsahuje podobně jako hlavní část dvě vodorovné plochy, na kterých jak již bylo řečeno by se mohlo kumulovat větší, než jaké bylo uvažováno. Proto i zde budeme dimenzovat prvky s 30 až 50% rezervou.

Po aplikaci spojitého zatížení jsou na Obr.4.1.2.3 zobrazeny vnitřní síly pro model s tuhými spoji a na Obr.4.1.2.4 pro model s klouby. Statická schémata jsou na Obr.4.1.2.1 a Obr.4.1.2.2.

Obr.4.1.2.1 Statické schéma - vetknutí

Obr.4.1.2.2 - Statické schéma - klouby

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	18	4	492.091	-18.088	35.858	0.554	30.746	13.911
Min Fx	51	21	-363.484	42.172	-9.411	50.099	-11.928	-91.178
Max Fy	51	16	-362.189	42.172	5.058	50.099	-5.605	31.343
Min Fy	15	1	63.791	-57.043	60.043	-45.534	-68.280	-48.049
Max Fz	12	1	94.740	1.670	88.074	28.365	-69.416	4.721
Min Fz	36	9	-179.628	-2.547	-98.731	-21.140	-65.162	1.974
Max Mx	51	16	-362.189	42.172	5.058	50.099	-5.605	31.343
Min Mx	64	22	-52.502	-24.884	14.698	-57.307	6.089	-20.200
Max My	63	21	29.064	-29.392	-65.497	-11.749	212.842	-85.118
Min My	18	8	480.501	-18.088	50.780	0.554	-132.949	-54.442
Max Mz	15	8	62.222	-57.043	46.856	-45.534	73.686	103.461
Min Mz	51	21	-363.484	42.172	-9.411	50.099	-11.928	-91.178

Obr.4.1.2.3 - Vnitřní síly - vetknutí

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	7	3	14003.991	0.000	-4.863	-0.000	-0.000	-0.000
Min Fx	5	7	14542.840	0.000	-6.875	-0.000	-0.000	-0.000
Max Fy	2	2	55.699	19.502	32.538	0.000	-124.340	85.174
Min Fy	1	1	4607.455	-23.447	-4.108	0.000	0.000	0.000
Max Fz	2	2	55.699	19.502	32.538	0.000	-124.340	85.174
Min Fz	1	2	4631.105	-23.447	-16.175	-0.000	-53.852	124.510
Max Mx	1	1	4607.455	-23.447	-4.108	0.000	0.000	0.000
Min Mx	93	37	301.800	-0.113	-7.462	-0.000	-8.915	0.588
Max My	3	2	-2313.677	14.552	23.146	-0.000	88.201	-46.814
Min My	2	2	55.699	19.502	32.538	0.000	-124.340	85.174
Max Mz	1	2	4631.105	-23.447	-16.175	-0.000	-53.852	124.510
Min Mz	3	2	-2313.677	14.552	23.146	-0.000	88.201	-46.814

Obr.4.1.2.4 Vnitřní síly - klouby

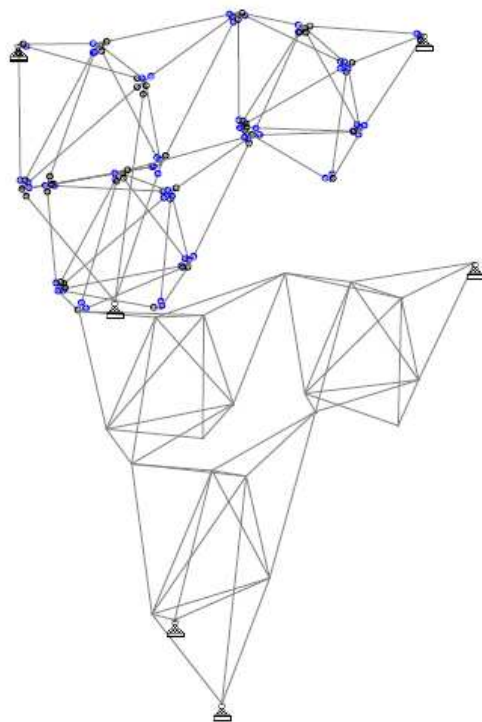
Jak předchozí tabulky naznačují, tato část už není tak stabilní jako hlavní část. Všimněme si především obrovských hodnot normálových sil u kloubového modelu, které dosahují hodnot až 14 tis. kN, na takto velké síly budeme jenom obtížně hledat vhodné průměry trubek. Použijeme-li vzorec na minimální průřezovou plochu zjistíme, že bychom potřebovali trubku a o ploše 118611,8mm² což by odpovídalo trubce asi 1m v průměru.

$$A_{\min} = \frac{Nsd \times \gamma_m}{\chi \times f_y} = \frac{14542,84 \times 10^3 \times 1,15}{0,6 \times 235} = \underline{\underline{118611,8 \text{ mm}^2}}$$

Jak vidíme z předchozího výpočtu na síly vypočtené na kloubovém modelu nejsme schopni navrhnout vhodný průřez trubky a proto se nebude posudkem kloubového modelu zabývat.

Zkusme na této části vyzkoušet ještě jednu možnou alternativu a to takovou jak můžeme vidět na Obr.4.1.2.5, horní část je tvořena klouby a dolní část je tvořena rámovými spoji.

Obr.4.1.2.5 Statické schéma - vetknutí klouby

Po zatížení tohoto modelu spojitým zatížením jako v předchozích příkladech vypočteme vnitřní síly, které vidíme na Obr.4.1.2.6.

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	18	4	1102.277	-35.730	119.350	9.898	124.812	34.783
Min Fx	51	21	-845.006	9.713	23.534	-10.878	27.440	-24.945
Max Fy	48	19	649.867	88.300	-140.898	38.480	176.812	112.617
Min Fy	15	1	-9.780	-144.691	46.560	-101.082	-79.813	-122.452
Max Fz	12	1	70.990	7.704	149.894	51.867	-115.309	20.921
Min Fz	48	8	644.342	88.300	-158.729	38.480	-382.518	-217.052
Max Mx	5	6	6.121	-35.356	24.320	77.060	-2.487	-29.522
Min Mx	15	1	-9.780	-144.691	46.560	-101.082	-79.813	-122.452
Max My	12	7	60.175	7.704	141.009	51.867	291.861	-0.646
Min My	48	8	644.342	88.300	-158.729	38.480	-382.518	-217.052
Max Mz	15	8	-11.350	-144.691	33.373	-101.082	26.341	261.859
Min Mz	48	8	644.342	88.300	-158.729	38.480	-382.518	-217.052

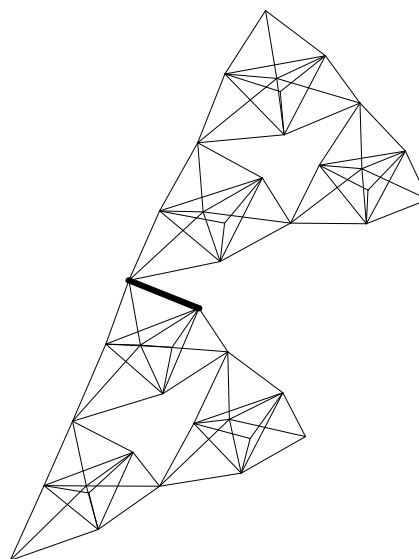
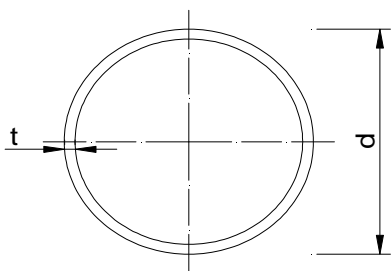
Obr.4.1.2.6 Vnitřní síly - vetknutí-klouby

V tabulce vidíme, že vnitřní síly nevycházejí příznivěji, naopak by se dalo říct že vychází hůř. Ve srovnání například s rámovou konstrukcí nemá vůbec žádných výhod, normálové síly i momenty vychází několikanásobně větší a tudíž by to nebylo vhodné řešení, srovnáme-li tento model s příhradovou konstrukcí, vycházejí lépe normálové síly, jenomže na úkor vysokých momentů, takže v případě ušetření materiálů na namáhání tahem a tlakem, by se muselo použít mnohem únosnějších sloupů a uspořené materiálu by byl k ničemu.

Z těchto důvodů je model tvořený z části klouby a z části tuhými spoji naprosto nevhodující a v následných posudcích s ním nebude uvažovat.

Posudek max. tlačný prvek (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} \chi &= 0,6 \\ N_{sd}[kN] &= 363,48 \text{ kN} \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \text{ Mpa} \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{\chi \times f_y} \quad \mathbf{2964,55 \text{ mm}^2}$$

→

návrh	trubka	273/12,5
	A=	10230 mm ²
	d=	273 mm
	t=	12,5 mm
	I=	86970000 mm ⁴
	i=	92,2 mm
	W=	637200 mm ³

zatřídění průřezu:

$$\epsilon = 1$$

I. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 50 \epsilon^2$$

II. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 70 \epsilon^2$$

III. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 90 \epsilon^2$$

→ I.třída

21,84

vybočení v rovině nebo z roviny

vzpěrná délka pro vybočení v rovině i z roviny je stejná

$$L_{vz} = 2,9 \text{ m}$$

štíhlosti při vybočení v hlavních rovinách se vypočítají ze vztahu

$$\lambda = \frac{L_{vz}}{i} \quad \mathbf{31,45}$$

pro duté průřezy se určí součitel vzpěrnosti podle křivky a, pro poměrné štíhlosti

$$\lambda = 93,9 \epsilon \quad \mathbf{93,9} \quad \beta = 1$$

$$\bar{\lambda} = \frac{\lambda}{\lambda_1} \sqrt{\beta}$$

$$\mathbf{0,33}$$

pro křivku a

$$\chi = \mathbf{0,97}$$

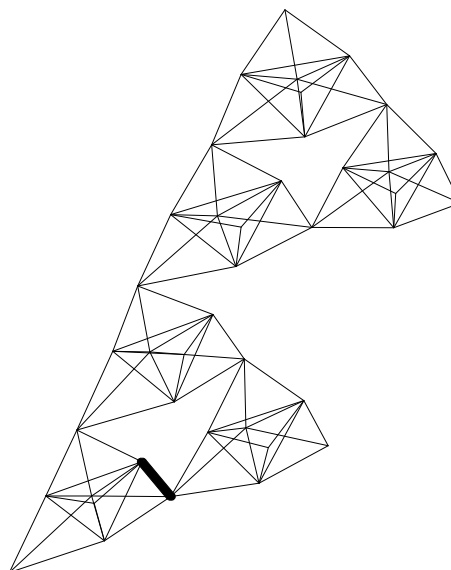
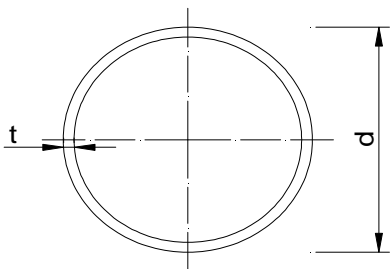
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{\chi \times \beta \times A \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{2027,8 \text{ kN}}$$

$$\underline{\underline{N_{rd}[kN] = 2027,8 \geq N_{sd}[kN] = 363,48 \text{ vyhoví}}}$$

Posudek max. tažený prvek (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} N_{sd}[\text{kN}] &= 492,09 \text{ kN} \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \text{ Mpa} \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{f_y} \quad \mathbf{2408,10 \text{ mm}^2}$$

→

<u>návrh</u>	trubka	273/12,5
	A=	10230 mm ²
	d=	273 mm
	t=	12,5 mm
	I=	86970000 mm ⁴
	i=	92,2 mm
	W=	637200 mm ³

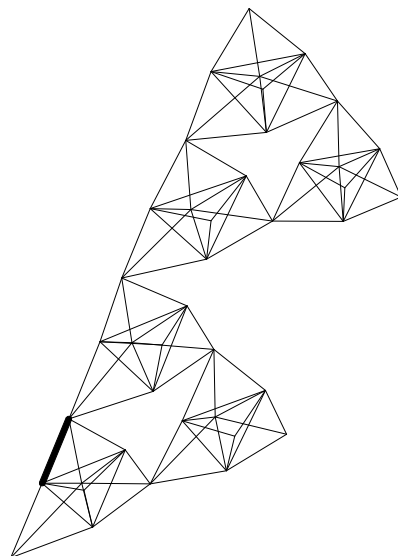
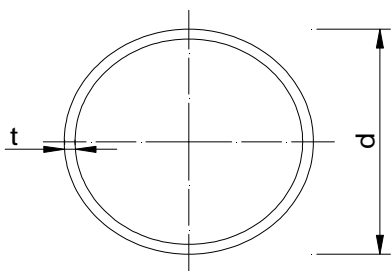
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{A \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{2090,5 \text{ kN}}$$

$$\underline{\underline{N_{rd}[\text{kN}] = 2090,5 \geq N_{sd}[\text{kN}] = 492,09 \text{ vyhoví}}}$$

Posudek ohyb (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

Msd[kNm]= 132,95 kNm
 fy[Mpa]= 235 Mpa
 γ= 1,15

protože je prvek zajištěn proti ztrátě stability a lze očekávat, že bude splňovat požadavky pro I. Třidu průřezu, hledá se nutný plastický průřezový modul podle jednoduchého vztahu

$$W_{pl} = \frac{Msd \times \gamma_m}{f_y} \quad \mathbf{650606,38 \text{ mm}^3}$$

zatřídění průřezu:

ε= 1

I. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 50 \varepsilon^2$$

21,84

II. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 70 \varepsilon^2$$

III. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 90 \varepsilon^2$$

→ I.třída

návrh	trubka	273/12,5
	Av=	6513 mm ²
	d=	273 mm
	t=	12,5 mm
	I=	86970000 mm ⁴
	i=	92,2 mm
	Wpl=	848900 mm ³

moment unosnosti se stavoví ze vztahu

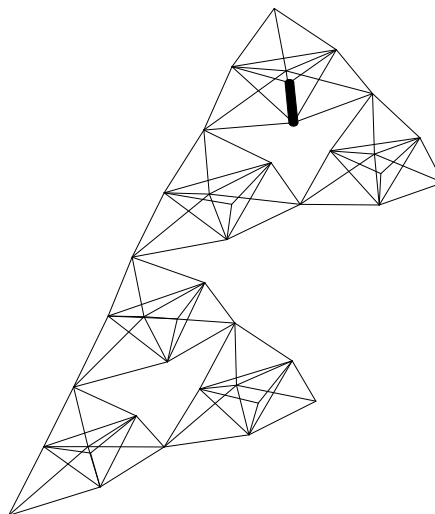
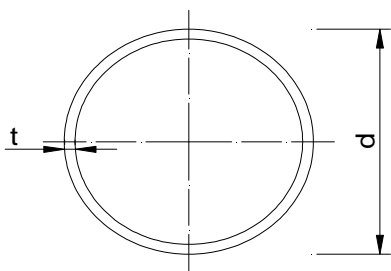
$$Mrd = \frac{W_{pl} \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{173,47 \text{ kNm}}$$

Mrd[kNm]= 173,5 ≥ Msd[kNm]= 133,0 vyhoví

smyk lze zanedbat

Posudek kombinace tlaku a ohybu (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

Vnitřní síly

Msd=	8,6 kNm
Nsd=	482,64 kN (v patce)
Nsd=	459,94 kN (v uložení)
Vsd=	-4,68 kN (v patce)

Návrh trubka	245/10
ocel	235
d=	245 mm
t=	10 mm
A=	7383 mm ²
Av=	4700 mm ²
I=	51060000 mm ⁴
W=	416800 mm ³
Wpl=	552600 mm ³
i=	83,2 mm

třídy průřezu

pro ohyb: I. Třída

pro tlak: I. třída

Posouzení:

o únosnosti rozhoduje stabilita prutu

Vzpěrné délky:

délka sloupu:

4913 mm

vzpěrná délka v rovině rámu:

9826 mm

vzpěrná délka z roviny rámu:

4913 mm

štíhlosti:

poměrné štíhlosti:

$$\lambda_y = \frac{L_{cr}}{i} = 118,10$$

$$\bar{\lambda}_y = \frac{\lambda_y}{\lambda_1} \sqrt{\beta} = 1,26$$

$$\lambda_z = \frac{L_{cr}}{i} = 59,05$$

$$\bar{\lambda}_z = \frac{\lambda_z}{\lambda_1} \sqrt{\beta} = 0,63$$

kde $\lambda_1 = 93,9 \sqrt{235/f_y} = 93,9$;

$\beta_A = 1$.

Součinitele vzpěrnosti:

pro křivku a

Ky= 0,493

Kz= 0,878

Vliv osové síly na zvětšení ohybového momentu a vliv tvaru ohyb plochy

beta= 1,4

$$\mu_y = \bar{\lambda}_y (2\beta_{My} - 4) + \frac{W_{pl,y} - W_{el,y}}{W_{el,y}} = -1,183461725$$

$$k_y = 1 - \frac{\mu_y N_{Sd}}{\chi_y A f_y} = 1,667775$$

Podmínka spolehlivosti:

$$\frac{N_{Sd}}{\chi_{min} A f_{yd}} + \frac{k_y M_{y,Sd}}{W_{pl,y} f_{yd}} = 0,674703117 \leq 1$$

uzavřený profil není náchylný ke ztrátě stability za ohybu (klopení). Proto není třeba podmínku s vlivem stability ověřovat.

Výsledné navržené prvky si můžeme shrnout na Obr.4.1.2.7

	průřez	plocha A	hmotnost	délka [m]	hmotnost celkem[t]
sloupy	245/10	7383	57,95	30,8	1,785
diagonály	273/12,5	10230	80,3	286,6	23,014
					24,799

Obr.4.1.2.7 Shrnutí - vetknutí

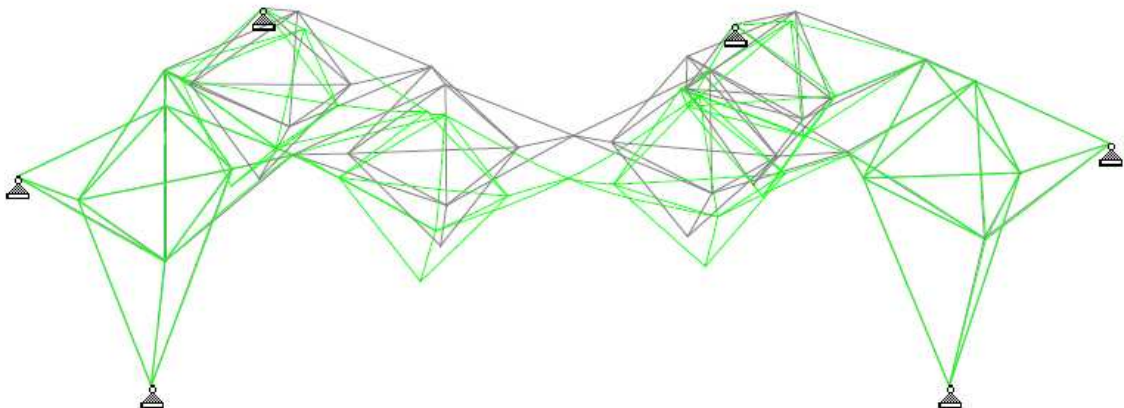
Výsledné vnitřní síly na vlivem zatížení vlastní tíhou jsou na Obr.4.1.2.8, Obr.4.1.2.9 zobrazuje vypočtené deformace a Obr.4.1.2.10 tvar deformace.

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	42	8	118.843	2.602	-4.994	0.485	-12.189	-7.032
Min Fx	51	21	-94.719	6.447	-1.563	5.928	-3.256	-12.855
Max Fy	51	16	-94.515	6.447	0.711	5.928	-2.017	5.874
Min Fy	15	1	-15.071	-7.281	7.580	-5.332	-7.827	-6.315
Max Fz	12	1	10.568	-0.058	13.245	4.037	-11.161	0.432
Min Fz	36	9	-49.288	-0.462	-16.310	-3.011	-11.948	0.266
Max Mx	51	16	-94.515	6.447	0.711	5.928	-2.017	5.874
Min Mx	64	22	9.583	-3.911	3.700	-6.385	-2.092	-4.117
Max My	36	15	-49.593	-0.462	-14.169	-3.011	29.986	-1.005
Min My	18	8	113.108	-3.552	7.974	-0.678	-18.898	-9.520
Max Mz	15	8	-15.317	-7.281	5.507	-5.332	9.554	13.023
Min Mz	51	21	-94.719	6.447	-1.563	5.928	-3.256	-12.855

Obr.4.1.2.8 Vnitřní síly - vetknutí

	Beam	Node	Horizontal	Vertical	Horizontal	Resultant
			X mm	Y mm	Z mm	Resultant mm
Max X	73	30	4.961	2.431	-3.026	6.299
Min X	37	17	-1.091	-5.159	-9.327	10.714
Max Y	55	23	0.893	4.564	-7.838	9.114
Min Y	19	10	3.572	-7.342	-1.935	8.391
Max Z	20	11	0.695	-2.332	1.240	2.731
Min Z	37	16	2.084	-2.729	-12.700	13.156
Max Rst	37	16	2.084	-2.729	-12.700	13.156

Obr.4.1.2.9 Deformace - vetknutí

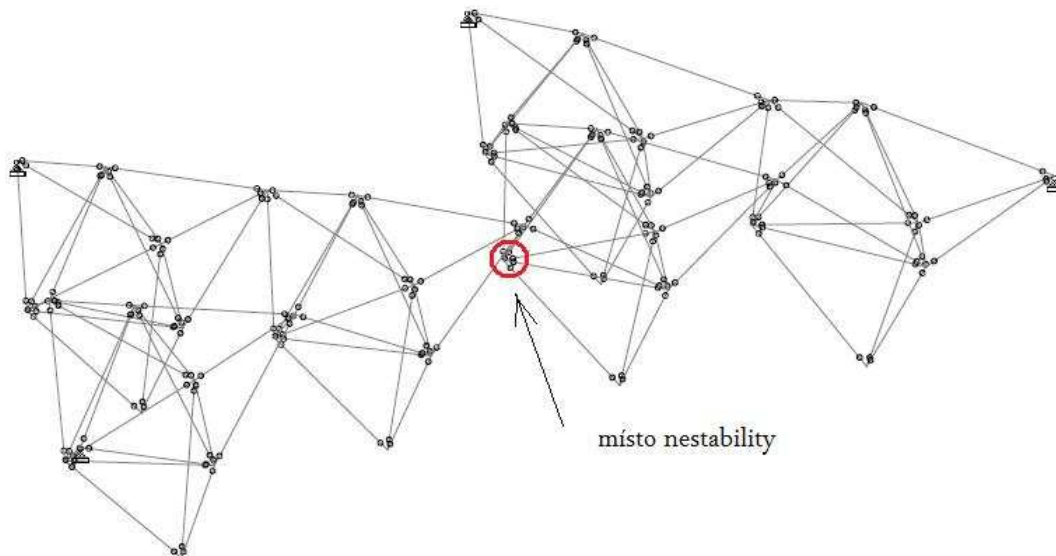

Obr.4.1.2.10 Tvar deformace - vetknutí

4.1.3 Zadní část

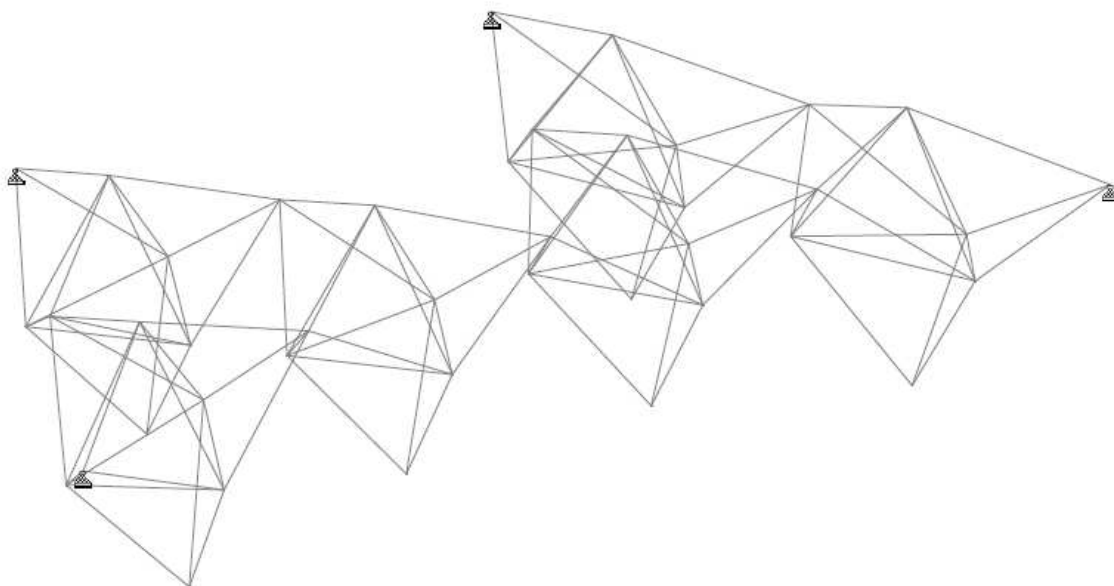
Zadní část je tvořena pouze šesti samostatnými fraktály, které jsou podepřeny pouze okolními konstrukcemi. V této části se nevyskytují žádné sloupy, což v důsledku znamená, že nemůžeme aplikovat kloubový model, protože v tu chvíli se konstrukce stává nestabilní a to především v místě spojení samotné zadní části jak je naznačeno na Obr.4.1.3.1. V tomto spojení dojde vlivem okolních konstrukcí ke stlačení zadní části a tím dojde k obrovské deformaci kloubového styčnicku, kterou není schopný přenést a došlo by ke kolapsu konstrukce.

Obr.4.1.3.1 Místo nestability

Pokud bychom chtěli kloubový model využít museli bychom konstrukce dodatečně podepřít a to zřejmě v kritickém místě spojení obou trojúhelníků.

S touto variantou vize architekta nepočítá, a proto budeme uvažovat pouze rámový model. Vypočtené vnitřní síly a statické schéma si můžeme prohlédnout na Obr.4.1.3.2 a Obr.4.1.3.3.

Obr.4.1.3.3. Statické schéma - vetknutí

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	78	27	1357.289	100.199	-43.343	-39.934	127.746	152.307
Min Fx	77	34	-1154.294	23.350	11.238	-5.859	-24.127	35.731
Max Fy	22	13	1347.511	148.315	121.151	-72.308	-62.829	143.854
Min Fy	76	34	1233.876	-161.523	121.772	74.006	-60.292	-169.218
Max Fz	87	33	-136.027	5.661	123.323	27.153	-97.216	1.260
Min Fz	72	25	-261.403	-29.923	-116.144	-23.481	-105.239	35.080
Max Mx	84	33	-672.834	34.612	18.763	77.199	-5.339	-0.585
Min Mx	30	12	-413.937	-35.133	1.689	-82.976	17.897	-4.820
Max My	29	14	604.729	47.523	-91.546	10.128	267.952	111.926
Min My	72	25	-261.403	-29.923	-116.144	-23.481	-105.239	35.080
Max Mz	76	14	1235.727	-161.523	108.427	74.006	249.837	265.996
Min Mz	22	14	1349.362	148.315	107.779	-72.308	246.198	-256.560

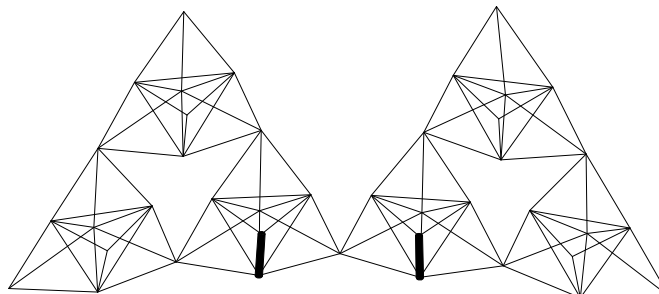
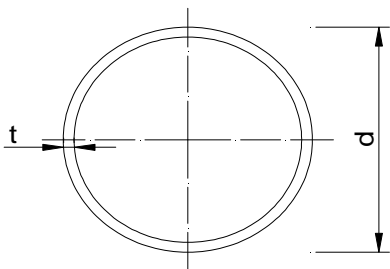
Obr.4.1.3.4 Vnitřní síly -vetknutí

Z vypočtených vnitřních sil je patrné, že konstrukce je sice stabilní ale přesto velké vnitřní síly naznačují, že i model s tuhými spoji by v kritickém místě bylo potřeba podepřít.

Následující posudky nám ukážou, že na takto velké síly je sice možno prvky nadimenzovat, ale půjde o trubky poměrně velkých průměrů.

Posudek max. tlačný prvek (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} \chi &= 0,6 \\ N_{sd}[kN] &= 1154,29 \text{ kN} \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \text{ Mpa} \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{\chi \times f_y} \quad \mathbf{9414,422 \text{ mm}^2}$$

→

návrh	trubka	273/12,5
	A=	10230 mm ²
	d=	273 mm
	t=	12,5 mm
	I=	86970000 mm ⁴
	i=	92,2 mm
	W=	637200 mm ³

zatřídění průřezu:

$$\epsilon = 1$$

I. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 50 \epsilon^2$$

II. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 70 \epsilon^2$$

III. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 90 \epsilon^2$$

→ I.třída

vybočení v rovině nebo z roviny

vzpěrná délka pro vybočení v rovině i z roviny je stejná

$$L_{vz} = 2,9 \text{ m}$$

štíhlosti při vybočení v hlavních rovinách se vypočítají ze vztahu

$$\lambda = \frac{L_{vz}}{i} \quad \mathbf{31,45336}$$

pro duté průřezy se určí součitel vzpěrnosti podle křivky a, pro poměrné štíhlosti

$$\lambda = 93,9 \epsilon \quad \mathbf{93,9} \quad \beta = 1$$

$$\bar{\lambda} = \frac{\lambda}{\lambda_1} \sqrt{\beta}$$

$$\mathbf{0,33}$$

pro křivku a

$$\chi = 0,97$$

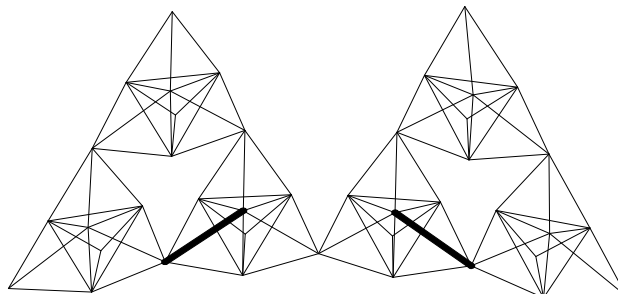
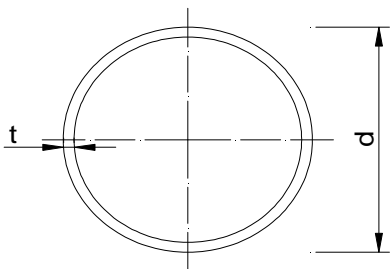
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{\chi \times \beta \times A \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{2027,8 \text{ kN}}$$

$$\mathbf{N_{rd}[kN] = 2027,8 \geq N_{sd}[kN] = 1154,3 \text{ vyhoví}}$$

Posudek max. tažený prvek (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} N_{sd}[\text{kN}] &= 1357,29 \text{ kN} \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \text{ Mpa} \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{f_y} \quad 6642,06 \text{ mm}^2 \quad \rightarrow$$

<u>návrh</u>	trubka	273/12,5
	A=	10230 mm ²
	d=	273 mm
	t=	12,5 mm
	I=	86970000 mm ⁴
	i=	92,2 mm
	W=	637300 mm ³

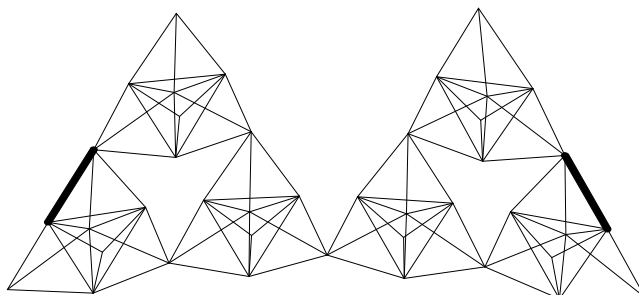
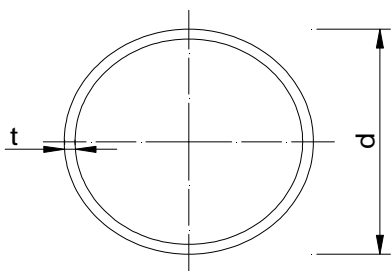
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{A \times f_y}{\gamma_m} \quad 2090,48 \text{ kN}$$

$$\underline{\underline{N_{rd}[\text{kN}] = 2090,5 \geq N_{sd}[\text{kN}] = 1357,3 \text{ vyhoví}}}$$

Posudek ohyb (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$M_{sd}[kNm]= 105,24 \text{ kNm}$
 $f_y[Mpa]= 235 \text{ Mpa}$
 $\gamma = 1,15$

protože je prvek zajištěn proti ztrátě stability a lze očekávat, že bude splňovat požadavky pro I. Třidu průřezu, hledá se nutný plastický průřezový modul podle jednoduchého vztahu

$$W_{pl} = \frac{M_{sd} \times \gamma_m}{f_y} \quad \mathbf{515004,26 \text{ mm}^3}$$

zatřídění průřezu: $\epsilon = 1$

I. Třída $\frac{d}{t} \leq 50 \epsilon^2$ $21,84$

II. Třída $\frac{d}{t} \leq 70 \epsilon^2$

III. Třída $\frac{d}{t} \leq 90 \epsilon^2$ $\rightarrow$ I.třída

návrh	trubka	273/12,5
	$A_v =$	10230 mm^2
	$d =$	273 mm
	$t =$	$12,5 \text{ mm}$
	$I =$	86970000 mm^4
	$i =$	$92,2 \text{ mm}$
	$W_{pl} =$	848900 mm^3

moment unosnosti se stavoví ze vztahu

$$M_{rd} = \frac{W_{pl} \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{173,47 \text{ kNm}}$$

$M_{rd}[kNm]= 173,5 \geq M_{sd}[kNm]= 105,24$ vyhoví

smyk lze zanedbat

Navržené prvky obsahuje tabulka na Obr.4.1.3.5

	průřez	plocha A	hmotnost	délka [m]	hmotnost celkem[t]
sloupy	-	-	-	-	-
diagonály	273/12,5	10230	80,3	304,5	24,451
					24,451

Obr.4.1.3.5 Shrnutí - vetknutí

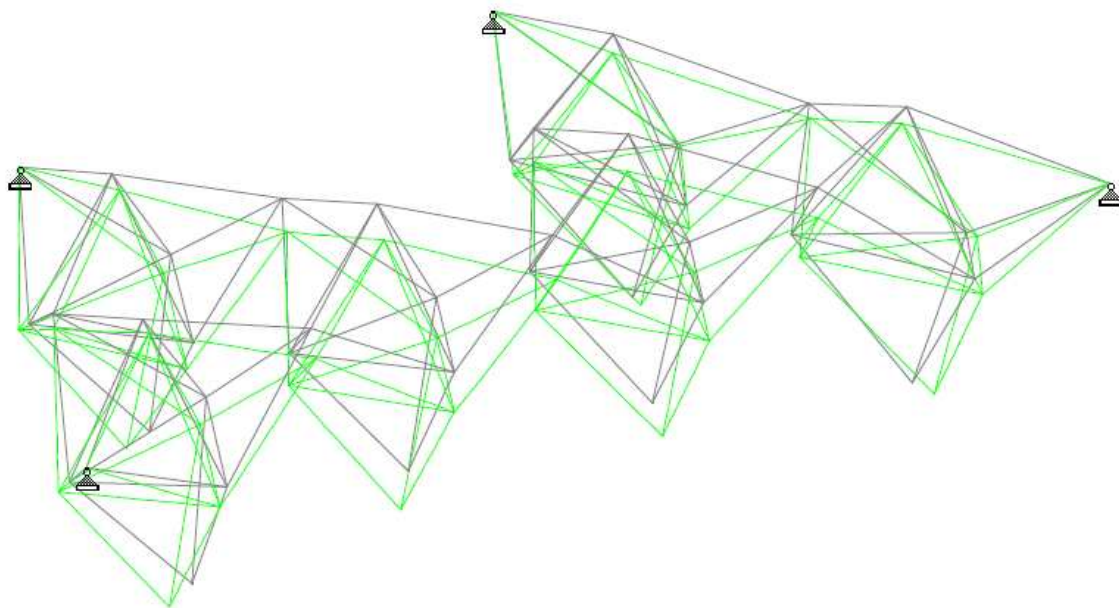
Navržené prvky aplikujeme na statický model a provedeme výpočet se zatížením vlastní tíhy, výsledné vnitřní síly můžeme vidět na Obr.4.1.3.6 vypočtené deformace na Obr.4.1.3.7 tvar deformace na Obr.4.1.3.8.

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	78	27	256.661	6.492	-2.817	-2.078	8.228	9.320
Min Fx	58	26	-264.306	1.611	2.444	-0.823	-4.381	2.381
Max Fy	100	37	-25.826	12.086	-2.662	7.702	2.731	9.728
Min Fy	76	34	217.125	-12.488	8.912	4.706	-6.196	-13.054
Max Fz	87	33	-29.274	-0.798	16.128	0.869	-13.513	-0.789
Min Fz	99	38	-20.960	3.777	-15.848	2.226	-13.365	-3.054
Max Mx	100	37	-25.826	12.086	-2.662	7.702	2.731	9.728
Min Mx	46	17	-33.119	-10.946	-1.719	-7.093	1.623	-8.595
Max My	99	29	-22.273	3.777	-13.798	2.226	32.552	8.646
Min My	72	25	-55.960	-2.563	-14.597	-0.434	-13.873	3.004
Max Mz	76	14	217.416	-12.488	6.814	4.706	14.990	20.593
Min Mz	100	29	-26.619	12.086	-4.467	7.702	-6.211	-20.592

Obr.4.1.3.6 Vnitřní síly - vetknutí

	Beam	Node	Horizontal X mm	Vertical Y mm	Horizontal Z mm	Resultant Resultant mm
Max X	55	23	8.830	-1.984	-7.838	11.973
Min X	1	2	-9.017	-1.587	-7.938	12.117
Max Y	91	36	6.499	7.144	-10.120	13.989
Min Y	22	14	0.167	-3.373	-17.066	17.397
Max Z	6	7	0.000	0.000	0.000	0.000
Min Z	22	14	0.167	-3.373	-17.066	17.397
Max Rst	22	14	0.167	-3.373	-17.066	17.397

Obr.4.1.3.7 Deformace - vetknutí

Obr.4.1.3.8 Tvar deformace - vetknutí

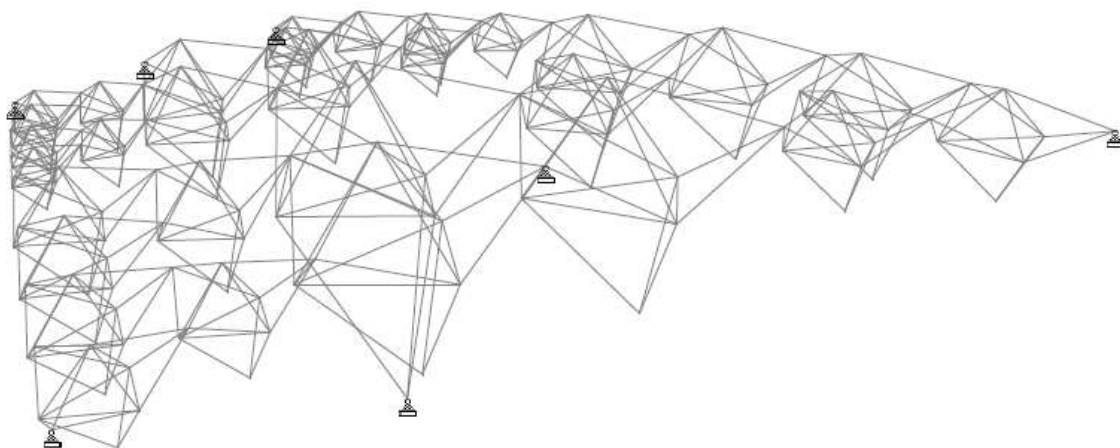
4.1.4 Přední opěra

Přední opěra stejně jako zadní opěra je značně členitá část a je umístěna ve vrcholu celé konstrukce. V částech opěr nebude velký pohyb lidí, tyto části budou plnit funkci skladů, nebo místnosti pro technické zázemí krematoria.

Podepření přední opěry je zajištěno okolními konstrukcemi a jedním sloupem, který je umístěn ve středu opěry. Tento sloup je relativně nízký, ale přesto přispívá k podepření opěry. Opěra se ve svém vrcholu dotýká země a tím je vytvořeno přirozené podepření. I přes odebrání malých prvků ve vrcholu opěry, je konstrukce tvořena nejvíce prvky s nejmenšími rozměry. Právě díky tak malým prvkům nemůžeme aplikovat model s klouby. Pokusíme-li se přesto takovýto model s klouby vytvořit, výpočetní program nám neumožní provést výpočet z důvodů nestability ve více jak v 17 styčnicích. Tyto nestability jsou způsobeny právě, výše zmíněným kloubovým spojením jednotlivých prvků, kde v jednotlivých styčnicích dochází k natolik velkým deformacím, že by to způsobilo kolaps konstrukce.

Přihlédneme-li i realizovatelnosti konstrukce, je prakticky nemožné, aby se jednotlivé takto malé prvky, spojovali šroubováním, a to především z časové náročnosti. Mnohem časově úspornější bude jednotlivé prvky svařovat přímo ve výrobě a jednotlivé svařené fraktály dovézt na stavbu, kde dojde ke konečnému svaření do správného tvaru.

Vzhledem k těmto skutečnostem bude přední, ale i zadní opěra posuzována jenom na modelu s rámovými spoji. Statický model si můžete prohlédnout na Obr.4.1.4.1 a vypočtené vnitřní síly vlivem spojitého zatížení na Obr.4.1.4.2.

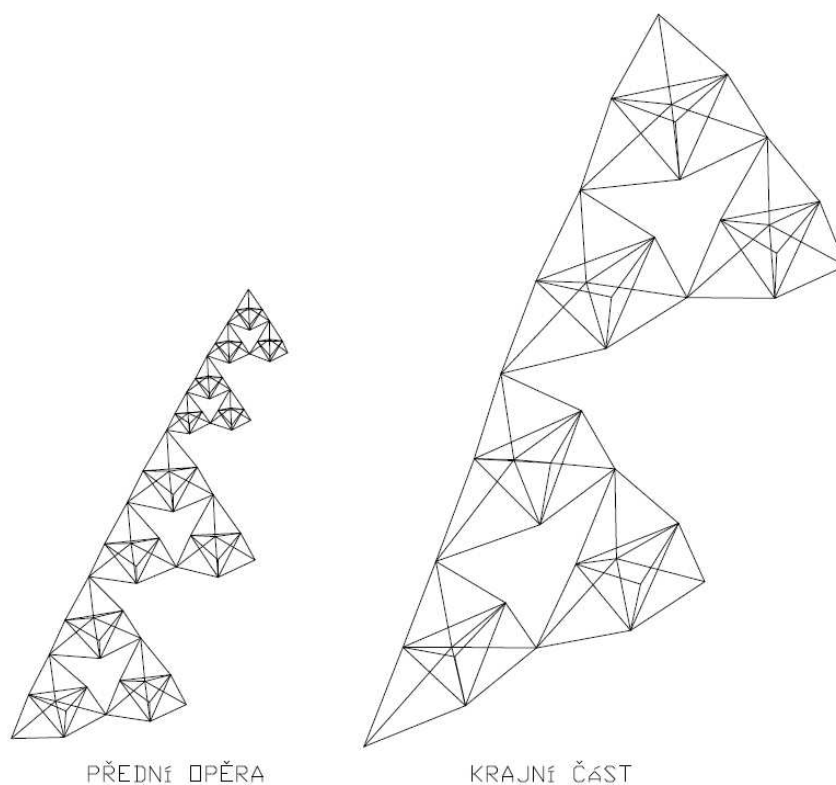
Obr.4.1.4.1 Statické schéma - vetknutí

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	20	10	819.349	9.206	11.682	8.336	-17.531	15.412
Min Fx	32	13	-568.184	-11.628	-17.120	-5.473	-28.096	19.968
Max Fy	207	86	259.713	131.036	44.444	-43.982	-33.176	29.677
Min Fy	757	301	294.770	-136.714	58.762	60.974	-22.795	-30.956
Max Fz	194	16	-6.841	-107.383	229.360	2.511	-292.039	-108.694
Min Fz	828	14	-105.327	9.233	-175.882	0.605	-230.489	-24.285
Max Mx	223	93	69.272	-116.011	48.429	86.754	-11.354	-14.353
Min Mx	907	350	36.952	-72.891	-31.254	-76.677	-2.025	-15.804
Max My	81	41	664.593	13.076	109.662	-5.665	174.302	10.722
Min My	194	16	-6.841	-107.383	229.360	2.511	-292.039	-108.694
Max Mz	189	16	84.121	-127.282	-96.199	66.680	-129.990	146.955
Min Mz	901	16	-167.629	114.157	-109.178	-52.922	-153.057	-146.177

Obr.4.1.4.2 Vnitřní síly - vetknutí

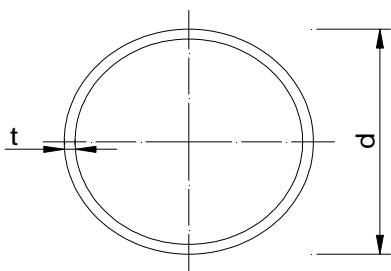
Podíváme-li se na tabulku vnitřních sil, bude nám připomínat výsledky rámového modelu krajní části, to je způsobeno obdobným tvarem přední opěry jako krajní části. S tím rozdílem, že opěra je ozrdcadlena a namísto podepření hlavní částí je uprostřed podepřena sloupem. Porovnání si můžeme prohlédnout na Obr.4.1.4.3.

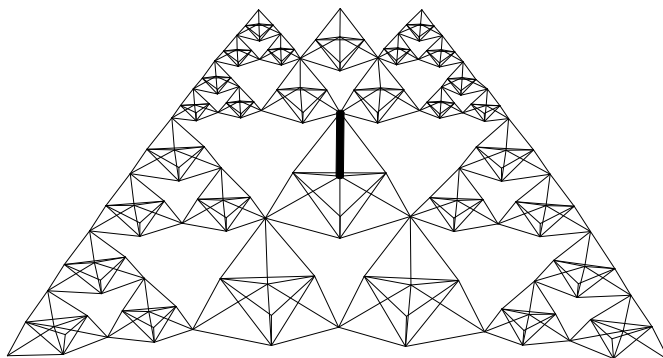
Obr.4.1.4.3 Porovnání

Posudek max. tlačný prvek (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} \chi &= 0,6 \\ N_{sd}[kN] &= 568,184 \text{ kN} \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \text{ Mpa} \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{\chi \times f_y} \quad \mathbf{4634,125 \text{ mm}^2}$$

→

návrh	trubka	324/16
	A=	15482 mm ²
	d=	324 mm
	t=	16 mm
	I=	184080000 mm ⁴
	i=	109 mm
	W=	1136300 mm ³

zatřídění průřezu:

$$\epsilon = 1$$

I. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 50 \epsilon^2$$

II. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 70 \epsilon^2$$

III. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 90 \epsilon^2$$

→ I.třída

20,25

vybočení v rovině nebo z roviny

vzpěrná délka pro vybočení v rovině i z roviny je stejná

$$L_{vz} = 3,25 \text{ m}$$

štíhlosti při vybočení v hlavních rovinách se vypočítají ze vztahu

$$\lambda = \frac{L_{vz}}{i} \quad \mathbf{29,81651}$$

pro duté průřezy se určí součitel vzpěrnosti podle křivky a, pro poměrné štíhlosti

$$\lambda = 93,9 \epsilon \quad \mathbf{93,9} \quad \beta = 1$$

$$\bar{\lambda} = \frac{\lambda}{\lambda_1} \sqrt{\beta} \quad \mathbf{0,32}$$

pro křivku a

$$\chi = 0,973$$

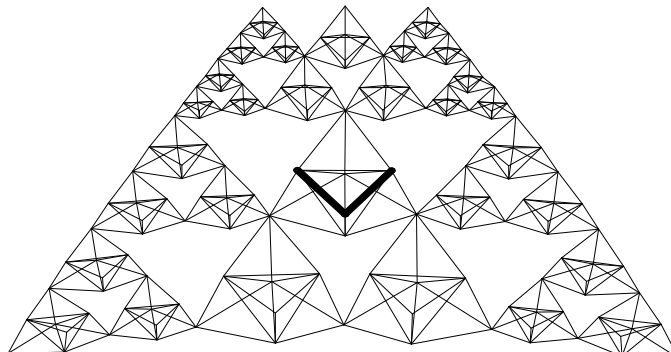
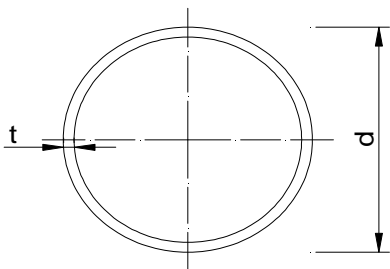
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{\chi \times \beta \times A \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{3078,3 \text{ kN}}$$

$$\mathbf{N_{rd}[kN] = 3078,3 \geq N_{sd}[kN] = 568,18 \text{ vyhoví}}$$

Posudek max. tažený prvek (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} N_{sd}[kN] &= 819,35 \text{ kN} \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \text{ Mpa} \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{f_y} \quad 4009,59 \text{ mm}^2 \quad \rightarrow$$

<u>návrh</u>	trubka	324/16
	A=	15482 mm ²
	d=	324 mm
	t=	16 mm
	I=	184080000 mm ⁴
	i=	109 mm
	W=	1136300 mm ³

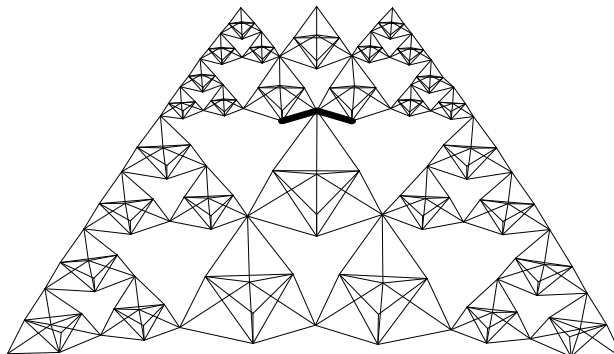
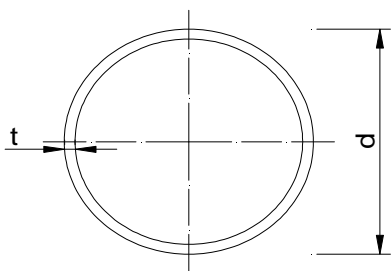
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{A \times f_y}{\gamma_m} \quad 3163,71 \text{ kN}$$

$$\underline{\underline{N_{rd}[kN]= 3163,7 \geq N_{sd}[kN]= 819,35 \text{ vyhoví}}}$$

Posudek ohyb (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$Msd[kNm]= 292,04 \text{ kNm}$
 $f_y[Mpa]= 235 \text{ Mpa}$
 $\gamma = 1,15$

protože je prvek zajištěn proti ztrátě stability a lze očekávat, že bude splňovat požadavky pro I. Třidu průřezu, hledá se nutný plastický průřezový modul podle jednoduchého vztahu

$$W_{pl} = \frac{Msd \times \gamma_m}{f_y} \quad 1429131,91 \text{ mm}^3$$

zatřídění průřezu:

$\epsilon = 1$

I. Třída $\frac{d}{t} \leq 50\epsilon^2$ 20,25

II. Třída $\frac{d}{t} \leq 70 \epsilon^2$

III. Třída $\frac{d}{t} \leq 90 \epsilon^2$

→ I.třída

návrh	trubka	324/16
	Av=	9856 mm ²
	d=	324 mm
	t=	16 mm
	I=	184080000 mm ⁴
	i=	109 mm
	Wpl=	1519200 mm ³

moment unosnosti se stavoví ze vztahu

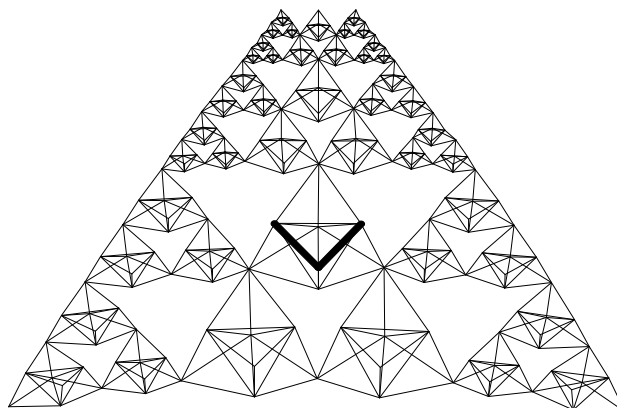
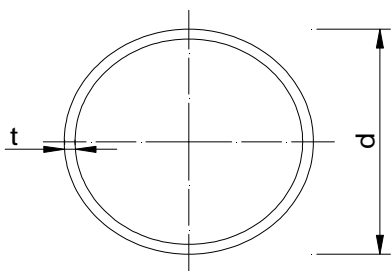
$$Mrd = \frac{W_{pl} \times f_y}{\gamma_m} \quad 310,45 \text{ kNm}$$

Mrd[kNm]= 310,445 ≥ Msd[kNm]= 292,0 vyhoví

smyk lze zanedbat

Posudek kombinace tlaku a ohybu (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

Vnitřní síly

Msd=	17,531 kNm
Nsd=	819,35 kN (v patce)
Nsd=	808,14 kN (v uložení)
Vsd=	9,21 kN (v patce)

Návrh trubka	324/10
ocel	235
d=	324 mm
t=	10 mm
A=	9865 mm ²
Av=	6280 mm ²
I=	121700000 mm ⁴
W=	751200 mm ³
Wpl=	986300 mm ³
i=	111,1 mm

třídy průřezu

pro ohyb: I. Třída

pro tlak: I. třída

Posouzení:

o únosnosti rozhoduje stabilita prutu

Vzpěrné délky:

délka sloupu:

3785 mm

vzpěrná délka v rovině rámu:

7570 mm

vzpěrná délka z roviny rámu:

3785 mm

štíhlosti:

poměrné štíhlosti:

$$\lambda_y = \frac{L_{cr}}{i} = 68,14$$

$$\bar{\lambda}_y = \frac{\lambda_y}{\lambda_1} \sqrt{\beta} = 0,73$$

$$\lambda_z = \frac{L_{cr}}{i} = 34,07$$

$$\bar{\lambda}_z = \frac{\lambda_z}{\lambda_1} \sqrt{\beta} = 0,36$$

kde $\lambda_1 = 93,9 \sqrt{235/f_y} = 93,9$;

$\beta_A = 1$.

Součinitele vzpěrnosti:

pro křivku a

Ky= 0,833

Kz= 0,963

Vliv osové síly na zvětšení ohybového momentu a vliv tvaru ohyb plochy

beta= 1,4

$$\mu_y = \bar{\lambda}_y (2\beta_{My} - 4) + \frac{W_{pl,y} - W_{el,y}}{W_{el,y}} = \quad \mathbf{-0,56}$$

$$k_y = 1 - \frac{\mu_y N_{Sd}}{\chi_y A f_y} = \quad \mathbf{1,24}$$

Podmínka spolehlivosti:

$$\frac{N_{Sd}}{\chi_{min} A f_{yd}} + \frac{k_y M_{y,Sd}}{W_{pl,y} f_{yd}} = \quad \mathbf{0,52} \leq \mathbf{1}$$

uzavřený profil není náchylný ke ztrátě stability za ohybu (klopení). Proto není třeba podmínku s vlivem stability ověřovat.

Navržené prvky obsahuje tabulka na Obr.4.1.4.4.

	průřez	plocha A	hmotnost	délka [m]	hmotnost celkem[t]
sloupy	324/10	9865	77,44	11,6	0,898
diagonály	324/16	15482	121,53	702,06	85,321
					86,220

Obr.4.1.4.4 Shrnutí - vetknutí

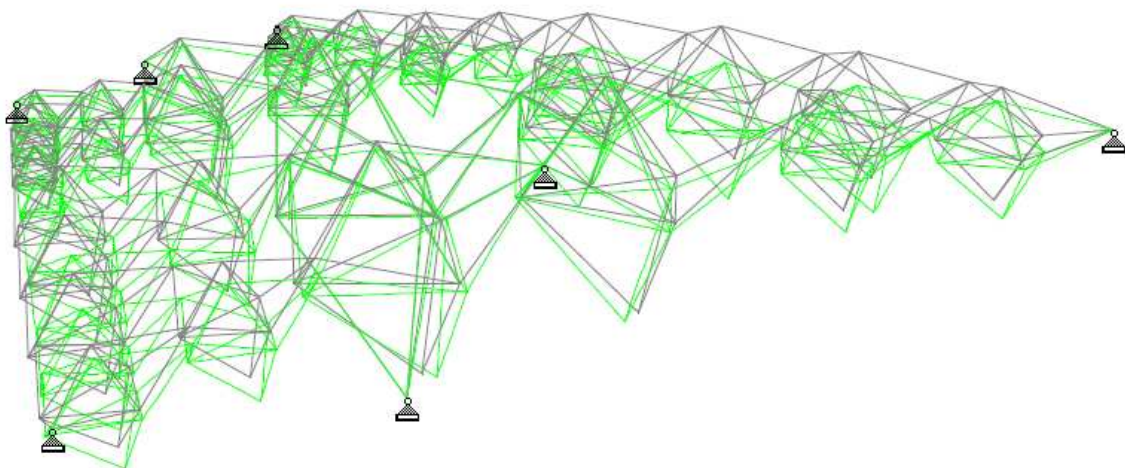
Navržené prvky aplikujeme na statický model a provedeme výpočet se zatížením vlastní tíhy, výsledné vnitřní síly můžeme vidět na Obr.4.1.4.5 vypočtené deformace na Obr.4.1.4.6 tvar deformace na Obr.4.1.4.7.

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	937	369	267.835	-2.138	1.204	1.134	5.953	0.291
Min Fx	984	382	-184.132	-2.463	-2.202	1.743	-2.625	0.494
Max Fy	207	86	91.893	37.671	8.101	-6.993	-6.190	11.168
Min Fy	757	301	107.256	-40.152	13.568	10.289	-5.720	-11.828
Max Fz	194	16	12.419	-28.195	53.618	-0.419	-58.910	-25.952
Min Fz	828	14	-22.003	2.345	-38.636	0.304	-45.606	-4.909
Max Mx	223	93	23.398	-31.736	13.146	13.633	-3.572	-7.276
Min Mx	907	350	12.886	-18.279	-9.045	-13.471	1.791	-6.988
Max My	198	81	18.459	-4.214	25.594	0.176	34.991	5.223
Min My	194	16	12.419	-28.195	53.618	-0.419	-58.910	-25.952
Max Mz	189	16	26.453	-27.020	-23.233	10.167	-28.946	29.328
Min Mz	901	16	-44.031	24.967	-25.951	-8.810	-32.576	-29.815

Obr.4.1.4.5 Vnitřní síly - vetknutí

	Beam	Node	Horizontal	Vertical	Horizontal	Resultant
			X mm	Y mm	Z mm	Resultant mm
Max X	94	44	3.249	-1.191	-3.125	4.663
Min X	842	331	-3.001	-1.984	-5.259	6.372
Max Y	238	96	-0.298	0.794	-1.587	1.800
Min Y	73	32	1.067	-3.175	-5.556	6.488
Max Z	5	6	0.000	0.000	0.000	0.000
Min Z	78	38	1.786	-2.381	-7.938	8.477
Max Rst	78	38	1.786	-2.381	-7.938	8.477

Obr.4.1.4.6 Deformace - vetknutí

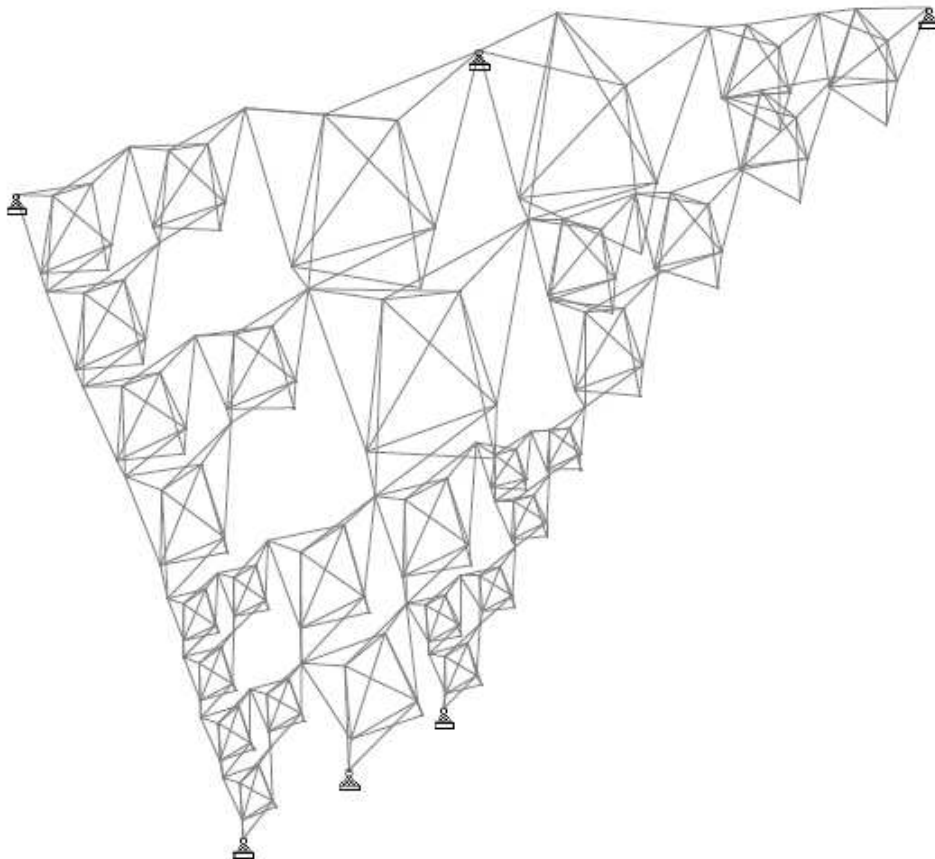

Obr.4.1.4.7 Tvar deformace - vetknutí

4.1.5 Zadní opěra

Zadní opěry jsou obdobné jako již posouzená přední opěra, rozměrově a počtem prvků se skoro neliší, jediná změna oproti přední opěře je ta, že tato část nemá žádný sloup a tudíž je podepřena jenom okolními konstrukcemi a ve svém vrcholu se podobně jak přední opěra opírá o zem. Ze stejných důvodů jako přední opěru budeme i zadní opěru posuzovat jenom na modelu s tuhými spoji.

Statické schéma vidíme na Obr.4.1.5.1 a vypočtené vnitřní síly jsou zobrazeny v tabulce na Obr.4.1.5.2.

Obr.4.1.5.1 Statické schéma -vetknutí

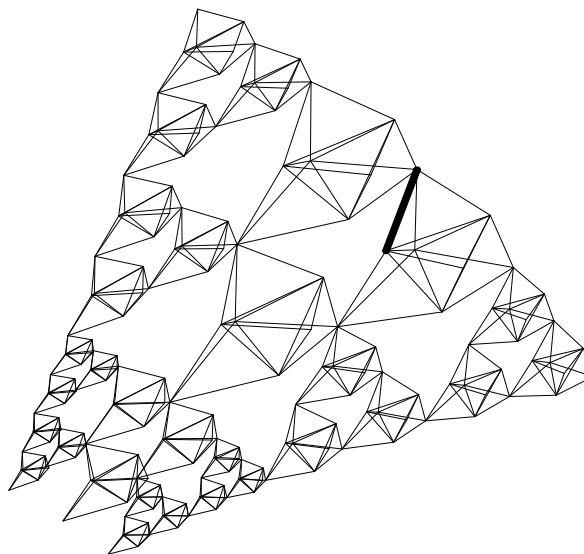
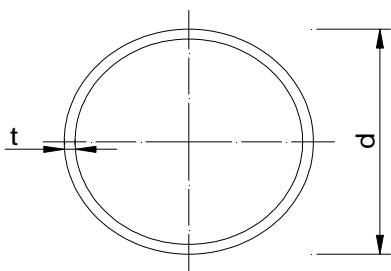

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	425	155	502.560	40.779	42.705	-9.958	21.084	1.840
Min Fx	143	2	-469.590	8.155	-12.837	12.011	9.293	17.914
Max Fy	421	155	470.936	70.493	-62.210	12.461	-22.354	-5.543
Min Fy	398	147	384.108	-73.732	-25.820	-9.224	6.150	-31.816
Max Fz	428	156	357.780	-36.001	64.621	8.919	-30.732	-27.814
Min Fz	405	150	236.987	-60.333	-65.712	2.122	-30.933	30.407
Max Mx	399	146	-122.367	-37.077	27.704	13.133	-14.490	-6.802
Min Mx	48	22	-346.850	-52.030	37.729	-13.323	-25.297	-40.389
Max My	66	31	-90.459	-6.798	36.746	0.869	41.635	10.705
Min My	140	2	-385.487	-0.704	28.002	2.309	-49.957	-6.601
Max Mz	421	153	467.536	68.245	-61.491	12.461	28.848	51.883
Min Mz	422	154	43.948	57.795	16.904	-3.834	12.534	-48.364

Obr.4.1.5.2 Vnitřní síly - vetknutí

Posudek max. tlačný prvek (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} \chi &= 0,6 \\ N_{sd}[kN] &= 469,59 \text{ kN} \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{\chi \times f_y} \quad \mathbf{3829,99 \text{ mm}^2}$$

→

návrh	trubka	219/10
	A=	6566 mm ²
	d=	219 mm
	t=	10 mm
	I=	35930000 mm ⁴
	i=	74 mm
	W=	328200 mm ³

zatřídění průřezu:

$$\epsilon = 1$$

I. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 50 \epsilon^2$$

II. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 70 \epsilon^2$$

III. Třída

$$\frac{d}{t} \leq 90 \epsilon^2$$

→ I.třída

21,9

vybočení v rovině nebo z roviny

vzpěrná délka pro vybočení v rovině i z roviny je stejná

$$L_{vz} = 3,25 \text{ m}$$

štíhlosti při vybočení v hlavních rovinách se vypočítají ze vztahu

$$\lambda = \frac{L_{vz}}{i} \quad \mathbf{43,92}$$

pro duté průřezy se určí součitel vzpěrnosti podle křivky a, pro poměrné štíhlosti

$$\lambda = 93,9 \epsilon \quad \mathbf{93,9} \quad \beta = 1$$

$$\bar{\lambda} = \frac{\lambda}{\lambda_1} \sqrt{\beta}$$

$$\mathbf{0,47}$$

pro křivku a

$$\chi = \mathbf{0,933}$$

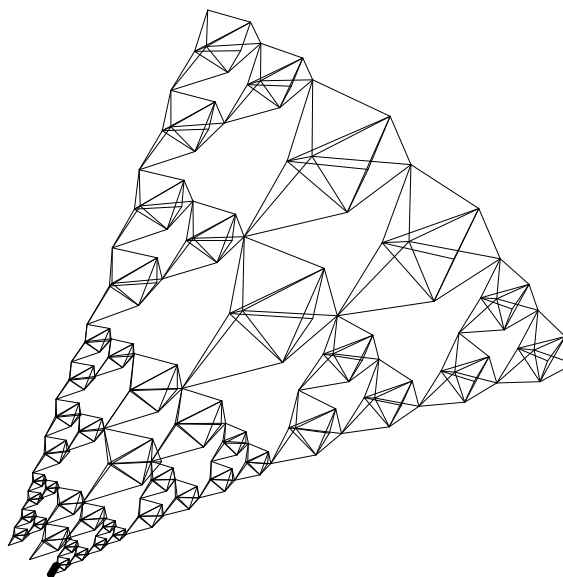
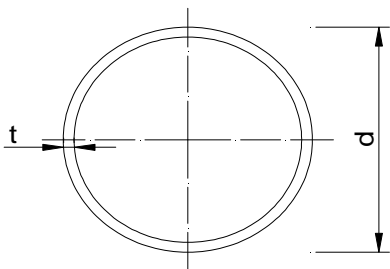
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{\chi \times \beta \times A \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{1251,85 \text{ kN}}$$

$$\underline{\underline{N_{rd}[kN] = 1251,9 \geq N_{sd}[kN] = 469,59 \text{ vyhoví}}}$$

Posudek max. tažený prvek (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

$$\begin{aligned} N_{sd}[\text{kN}] &= 502,56 \text{ kN} \\ f_y[\text{Mpa}] &= 235 \text{ Mpa} \\ \gamma &= 1,15 \end{aligned}$$

minimální průřezová plocha:

$$A_{\min} = \frac{N_{sd} \times \gamma_m}{f_y} \quad \mathbf{2459,34 \text{ mm}^2}$$

→

<u>návrh</u>	trubka	219/10
	A=	6566 mm ²
	d=	219 mm
	t=	10 mm
	I=	35930000 mm ⁴
	i=	74 mm
	W=	328200 mm ³

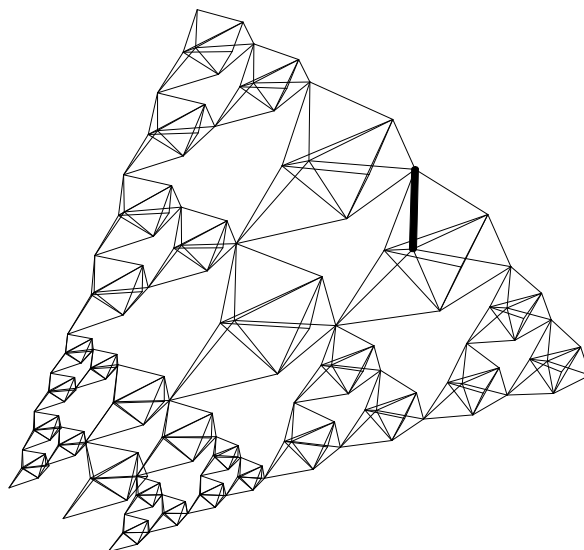
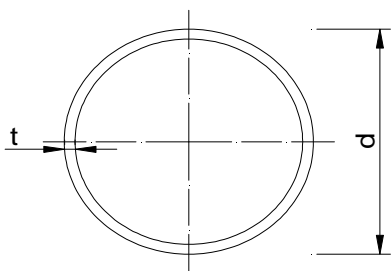
posouzení mezního stavu únosnosti

$$N_{rd} = \frac{A \times f_y}{\gamma_m} \quad \mathbf{1341,75 \text{ kN}}$$

$$\mathbf{N_{rd}[kN]= 1341,7 \geq N_{sd}[kN]= 502,6 \quad \text{vyhoví}}$$

Posudek ohyb (vetknutí)

návrh na základě mezního stavu únosnosti

Msd[kNm]= 49,95 kNm
 fy[Mpa]= 235 Mpa
 γ= 1,15

protože je prvek zajištěn proti ztrátě stability a lze očekávat, že bude splňovat požadavky pro I. Třidu průřezu, hledá se nutný plastický průřezový modul podle jednoduchého vztahu

$$W_{pl} = \frac{Msd \times \gamma_m}{f_y} \quad 244436,17 \text{ mm}^3$$

zatřídění průřezu: $\epsilon = 1$

I. Třída $\frac{d}{t} \leq 50 \epsilon^2$ 21,9

II. Třída $\frac{d}{t} \leq 70 \epsilon^2$

III. Třída $\frac{d}{t} \leq 90 \epsilon^2$ → I.třída

návrh	trubka	219/10
	Av=	4180 mm ²
	d=	219 mm
	t=	10 mm
	I=	35930000 mm ⁴
	i=	74 mm
	Wpl=	437100 mm ³

moment unosnosti se stavoví ze vztahu

$$Mrd = \frac{W_{pl} \times f_y}{\gamma_m} \quad 89,32 \text{ kNm}$$

Mrd[kNm]= 89,3 ≥ Msd[kNm]= 50,0 vyhoví

smyk lze zanedbat

Navržené prvky obsahuje tabulka na Obr.4.1.5.3

	průřez	plocha A	hmotnost	délka [m]	hmotnost celkem[t]
sloupy	-	-	-	-	-
diagonály	219/10	6566	51,54	748,5	38,578
					38,578

Obr.4.1.5.3 Shrnutí - vetknutí

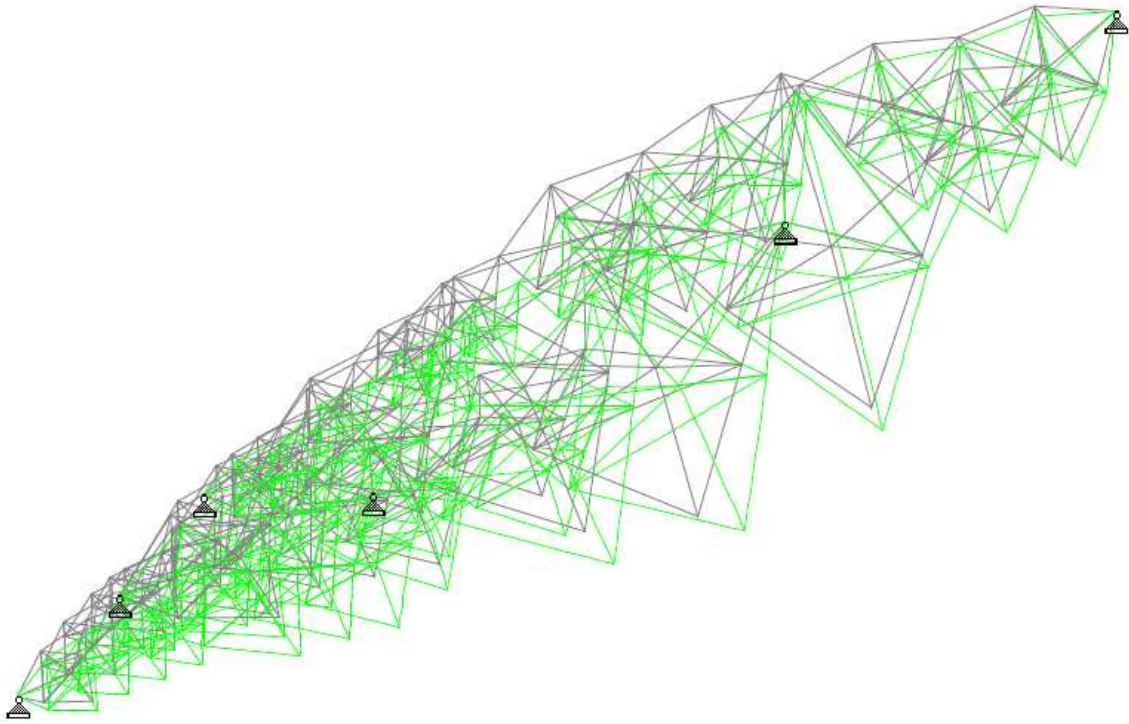
Navržené prvky aplikujeme na statický model a provedeme výpočet se zatížením vlastní tíhy, výsledné vnitřní síly můžeme vidět na Obr.4.1.5.4 vypočtené deformace na Obr.4.1.5.5 tvar deformace na Obr.4.1.5.6.

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	535	192	258.586	0.260	4.075	-0.574	3.769	1.837
Min Fx	142	55	-112.386	-0.258	-0.311	-0.199	-1.010	0.524
Max Fy	352	129	90.259	19.605	9.138	-2.115	-0.447	5.416
Min Fy	435	158	-33.357	-13.632	8.819	1.850	-2.992	-4.447
Max Fz	536	194	106.149	-8.088	15.714	0.606	-5.382	-2.999
Min Fz	441	163	78.683	-12.659	-28.945	3.189	-7.057	5.279
Max Mx	58	30	43.847	-6.539	7.472	3.610	-2.897	-4.240
Min Mx	30	16	-54.015	-0.389	2.480	-3.833	-2.454	-1.686
Max My	66	31	11.878	-8.127	14.483	0.705	16.268	8.196
Min My	1	2	-65.942	-1.479	-6.364	0.762	-12.655	2.433
Max Mz	86	31	31.865	4.216	-3.415	-2.006	8.203	9.315
Min Mz	352	79	90.105	19.605	8.794	-2.115	6.263	-9.255

Obr.4.1.5.4 Vnitřní síly - vetknutí

	Beam	Node	Horizontal X mm	Vertical Y mm	Horizontal Z mm	Resultant Resultant mm
Max X	73	33	8.731	-0.992	-2.632	9.173
Min X	1	2	0.000	0.000	0.000	0.000
Max Y	38	20	1.587	4.167	-4.801	6.553
Min Y	130	55	2.778	-2.381	-3.212	4.869
Max Z	1	2	0.000	0.000	0.000	0.000
Min Z	21	13	5.556	-0.198	-10.331	11.732
Max Rst	21	13	5.556	-0.198	-10.331	11.732

Obr.4.1.5.5 Deformace - vetknutí

Obr.4.1.5.6 Tvar deformace - vetknutí

5. Závěr

Statickou optimalizaci "Sierpinski structure" jsme se snažili vždy provádět na dvou statických modelech a to na modelu s klouby a na modelu s vetknutím. Tyto modely jsme zatěžovali spojitým zatížením a po vypočtení vnitřních sil jsme navrhli vhodné prvky. Tyto prvky jsme aplikovali na konstrukci, kterou jsme opět zatížili, ale tentokrát pouze vlastní tíhou a vykreslili jsme její příslušné deformace. S ostatním zatížením, jako je například zatížení sněhem, větrem nebo užitným zatížením nebylo uvažováno a byly by předmětem dalších výpočtů, které nebyly námětem této bakalářské práce, a pro vhodnou statickou optimalizaci nehráli téměř žádnou roli.

Už během samotných výpočtů jsme si mohli všimnout, že kloubový model lze použít pouze u stabilních konstrukcí, které jsou důsledně podepřeny, tohoto si můžeme povšimnout například u zadní části, kde především vlivem špatného podepření konstrukce jsme nemohli uvažovat výpočet s klouby. Kloubové spojení není vhodné ani u částí s malými prvky, jako je přední a zadní opěra, nejen že vlivem kloubů vznikali ve styčnicích obrovské deformace, které by vedly ke kolapsu konstrukce, ale především ze strany realizace by nebylo vhodné takto malé prvky aplikovat na konstrukci.

Když pomíneme předchozí důsledky a podíváme se na hlavní část, kde jsme mohli aplikovat oba modely, můžeme provést srovnání obou možných variant. Podíváme-li se na výpočet vnitřních sil, v tomto případě nebudeme brát v potaz sloupy a podíváme se jenom na střešní konstrukci. Na Obr.5.1 si můžeme prohlédnout jednotlivé vnitřní síly obou modelů nejvíce namáhaných prvků v konstrukci.

Vnitřní síly - vetknutí

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	74	30	14.870	0.142	1.456	0.028	-2.645	0.445
Min Fx	43	18	-7.432	-0.017	1.102	-0.003	-0.991	-0.040

Vnitřní síly - klouby

	Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
Max Fx	74	30	13.822	0.027	0.849	0.000	-1.475	0.189
Min Fx	43	18	-7.438	-0.000	1.119	0.000	0.000	0.000

Obr.5.1 Porovnání

Jak je patrné z tabulky, jednotlivé vnitřní síly u obou modelů vycházejí téměř stejně u Max Fx s rozdílem 7,05% a u Min Fx s rozdílem 0,08%, v celkové velikosti na náročnosti konstrukce jsou tyto rozdíly zanedbatelné. Sloupy jsou namáhány kombinací tlaku a ohybu, proto se u sloupů zaměříme na hodnoty momentů. Hodnoty maximálních momentů u sloupů jsou na v tabulce na Obr.5.2

Sloupy - vetknutí

Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
20	10	7.225	0.009	1.439	0.002	-3.150	0.059

Sloupy - klouby

Beam	Node	Fx kN	Fy kN	Fz kN	Mx kNm	My kNm	Mz kNm
20	10	5.900	0.005	0.871	0.000	-1.771	0.047

Obr.5.2 Porovnání - sloupy

Provedeme-li opět srovnání momentů u sloupů, tak vidíme již poměrně patrný rozdíl mezi jednotlivými variantami a to o 43,77%. V tomto ohledu je opravdu výhodné navrhovat sloupy jako kloubově připojené protože vnitřní síly se tímto způsobem opravdu sníží.

Zohledněme tuto úsporu v konstrukci jako celku a podívejme se, jestli takováto úspora je v závislosti na celé konstrukci rentabilní. Na Obr.5.3 můžeme vidět celkový souhrn všech částí konstrukce, kde jsme díky statické optimalizaci vytvořili dvě možné varianty a to takové kde jedna je tvořena pouze jako rámová konstrukce, v tabulce je pojmenovaná jako varianta: vetknutí a druhá je kombinací vetknutí a kloubů s pojmenováním varianta: vetknutí - klouby, přičemž klouby byly aplikovány jenom na hlavní část.

	průřez	plocha A [mm ²]	hmotnost G [kg/m]	délka [m]	hmotnost celkem[t]	
hlavní část						
vetknutí	sloupy	245/10	7383	57,95	127,9	7,412
	diagonály	127/12,5	4496	35,3	500,7	17,675
klouby	sloupy	194/10	5781	45,38	127,9	5,804
	diagonály	127/12,5	4496	35,6	500,7	17,825
krajní část						
vetknutí	sloupy	245/10	7383	57,95	30,8	1,785
	diagonály	273/12,5	10230	80,3	286,6	23,014
klouby	sloupy	-	-	-	-	-
	diagonály	-	-	-	-	-
zadní část						
vetknutí	sloupy	-	-	-	-	-
	diagonály	273/12,5	10230	80,3	304,5	24,451
klouby	sloupy	-	-	-	-	-
	diagonály	-	-	-	-	-
přední opěra						
vetknutí	sloupy	324/10	9865	77,44	11,6	0,898
	diagonály	324/16	15482	121,53	702,06	85,321
klouby	sloupy	-	-	-	-	-
	diagonály	-	-	-	-	-
zadní opěra						
vetknutí	sloupy	-	-	-	-	-
	diagonály	219/10	6566	51,54	748,5	38,578
klouby	sloupy	-	-	-	-	-
	diagonály	-	-	-	-	-
celková délka všech prvků konstrukce				3341,26		
varianta: vetknutí					199,134	
varianta: vetknutí - klouby					197,677	

Obr.5.3 Celkové shrnutí

Z předcházející tabulky je docela dobře patrné, že konstrukce je realizovatelná s použitím rámových spojů, jediná část kde bychom mohli použít kloubového spojení je hlavní část, dosáhli bychom tím sice úspory materiálů o 0,73%, ale vzhledem k charakteru ostatních částí, by samotná realizace hlavní části jako příhradové konstrukce vedlo spíše k dalším problémům, než k vhodné statické optimalizaci.

6. Literatura

- [1] S. Cais: Statika stavebních konstrukcí – Dějiny stavební mechaniky (doplňkové skriptum), ČVUT, listopad 1991
- [2] J.Hořejší, M.Pirner : Osobnosti stavební mechaniky v Českých zemích (od zakladatelů až po rok narození 1936), ÚTAM, AV ČR, 1997
- [3] <http://abicko.avcr.cz/cs/archiv/2003/1/obsah/ceska-spolecnost-pro-mechaniku.html>
- [4] <http://mechanika.fsid.cvut.cz/old/mechanika/historie.html>
- [5] <http://mechanika.fsid.cvut.cz/old/mechanika/>
- [6] <http://mechanika.johnyho.net/?page=5>
- [7] <http://www.root.cz/clanky/vektorovy-graficky-format-dxf/>
- [8] T. Vraný, M. Eliášová: Ocelové konstrukce 2 - cvičení, ČVUT, 2005
- [9] T.Vraný, F. Wald: Ocelové konstrukce - tabulky, ČVUT, 2006